

DOLENJSKI GLASNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhajava sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RAČUN pri Komunalni banki v Novem mestu štev. 60-KB-16-Z-24

Stev. 22 (428)

LETO IX.

NOVO MESTO, 4. JUNIJA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Ciaspisno podjetje »Slovenski poročevalec« v Ljubljani

OB PRIHODU NOVIH BRIGAD NA AVTOMO BILSKO CESTO BRATSTVA IN ENOTNOSTI

82 NOVIH BRIGAD

Od 28. maja do 1. junija se je izmenjalo na gradiliščih vzdolž avto ceste 16.000 mladincev in mladink iz vseh naših republik. Po dvomesečnem delu je odšlo domov 62 brigad s približno 7000 brigadirji, prišlo pa je 82 novih brigad, v katerih dela zdaj 9000 mladih graditeljev. Ob tej priložnosti smo prosili za kratek razgovor tovariša Nika Belopavloviča, sekretarja komiteja ZKJ graditeljev avto ceste, kateremu smo postavili najprej šele vprašanje:

Kako ocenjuje Glavni štab dosežanja, aprilsko izmeno MDB na avto cesti?

— Z brigadami, ki te dni odhajajo, je bil Glavni štab MDB zelo zadovoljen, tako z njihovim fizičnim delom na avto cesti, kot z vsem njihovim ostalim življenjem in vzgojo v naseljih. Moram reči, da je ta mladina mnogo pridobila v zdravstvenem prosvetljevanju, z udejstvovanjem v različnih kroških ljudske tehnike — približno 3000 jih je bilo, na teoretičnih in praktičnih kroških z motornimi vozili — kot v pestrem kulturno-prosvet-

nem izživljanju. Mladina odhaja zadovoljna, saj je v tako kratkem času marsikaj videla, mnogo doživela in se naučila marsičesa, kar bi ji doma ostalo skrito. Razen bogatega nočnega življenja v brigadah in naseljih smo ji nudili posebno v zadnjem času bogate kulturne prireditve, veliko jih je bilo zlasti ob 1. maju in Dnevu mladosti v Postojnski jani in Kumrovcu. V maju so brigadirji sodelovali v številnih proslavah Dneva mladosti, čez 2000 jih je bilo v štafeti, 4 brigade Partizana so nastopile v Beogradu pred tovarišem Titom in tam počele izreden

uspeh, o čemer se je tovariš maršal še posebej pohvalno izrazil.

O delu dosedanjih brigad na avto cesti je treba reči, da so tako podjetja kot oba investitorja zadovoljni. GRADIS iz Brezice je že pred 25. majem poslal Glavnemu štabu telegram, v katerem sporoča, da je izpolnil plan za mesec maj s tem, da so brigade izkopale 56.000 m³ kamena in zemlje. Tekmovanje mladine v brigadah se odraža tudi v delu gradbenih podjetij, kjer raste delovni polet delavcev, tehnikov, inženirjev in vseh drugih zaposlenih. Delavci marsikod potegnejo tudi čez uro, kadar vidijo, da položaj to zahteva. To pa spet daje mladini novega poleta in treba je poudariti edinstveno enotnost med delavci, strokovnjaki in brigadami.

Tekmovalni polet prvih brigad je ta mesec verjetno še večji kot prej: prosimo, povej nam še o tem kaj novega.

— Tekmovanje brigad v poštastev VII. kongresa ZKJ, ki je izredno razgibalo vseh 7000 mladincev in mladink aprilske izmene, se je v maju nadaljevalo v znamenju počastitve Dneva mladosti. Vse brigade so se zagrizeno borile in rušile norme, da so strmeli celo stari delavci z avtomobilskih cest. Nobeni brigadi še ni uspelo, da bi dvakrat obdržala prehodno zastavico Glavnega štaba, Sarajevčani so se na primer zakleli, da jo bodo kot najboljša brigada prve majske dekadde obdržali tudi od 10. do 20. maja, pa jim ni uspelo. Prevzela jo je boljša, ohridska brigada »Slavej« iz Makedonije, ki je izpolnila svojo dolžnost v 10 dnevih s 319 odstotki!

Partijska konferenca graditeljev avto ceste je dala 17. maja v Novem mestu odgovor na vse, kar je pokazala doslej praksa. Kako poteka nadaljnje delo z mladino? — Konferenca komunistov-graditeljev avto ceste je vsakomur veliko prispevala k hitrejšemu in boljšanemu reševanju slabosti, ki so še obstajale v brigadah. Tu mislim zlasti na vprašanja organizacije dela, na čuvanje ljudskega premoženja — strojev, orodja, opreme itd.,

na delovno disciplino — včasih je slaba prav zaradi neučakane vneme, ko želi mlad človek narediti celo več kot to zmoro njegove sile, na kar moramo prav tako misliti! — in pod. Za odpravljanje takih pomanjklivosti in slabosti smo uvedli redno sestajanje komunistov v naseljih, brigadah in podjetjih. Kolikor bomo v tem uspevali še naprej, bodo uspehi le še večji.

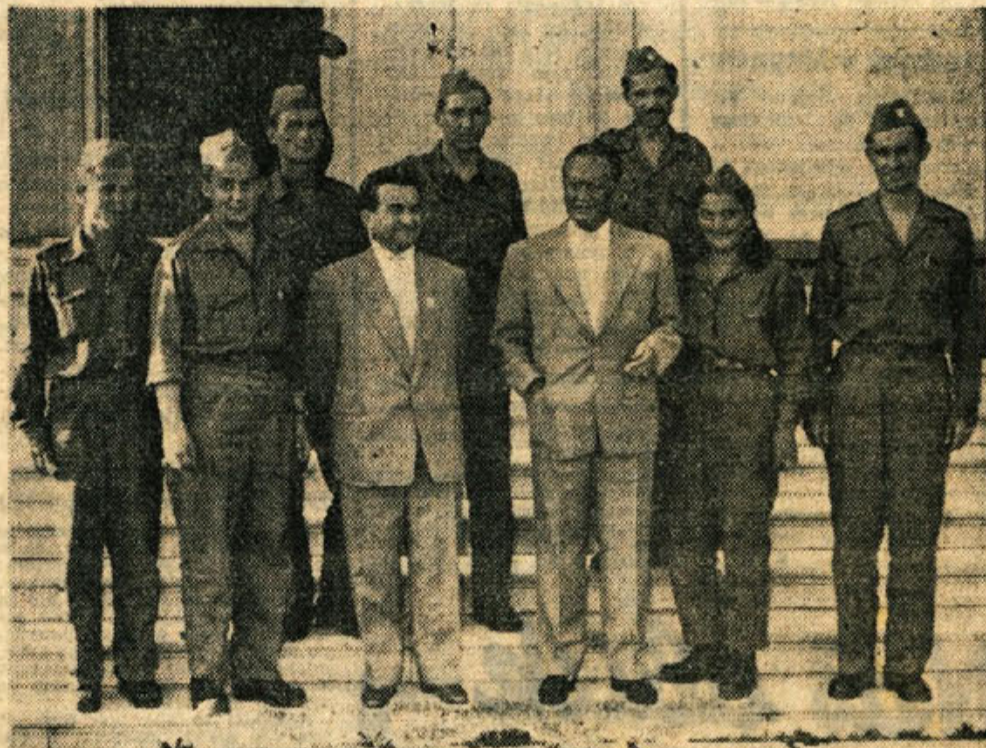
Z mladino se veliko dela. Komunisti čutijo svojo odgovornost v vzgajanju mladih. Veliko število brigadirjev je predlaganih za sprejem v Zvezo komunistov; iz 33 brigad, ki odhajajo, je predlaganih n. pr. za sprejem v ZKJ 830 brigadirjev. Aktivni komunistov v brigadah so delavci, predlagana mladina pa bo sprejeta v ZKJ v domačih krajih.

Na nas pa se obrača veliko število mladine iz brigad, ki želijo stalno zaposlitev in ki bi šla rada v uk. Zdaj imamo 1384 takih prijav. Smo v stikih s posredovalnicami za delo v LRS, v Direkcijo PTT v Beogradu, z drugimi ustanovami, da bi v jeseni pri sprejetju v šole in pod, sprejemali predvsem mladino, ki je bila v brigadah. V novomeškem okraju bo prostih 170 novih delovnih mest v podjetjih, kjer bodo sprejemali predvsem sedanje brigadirje. SGP PIONIR bo sprejelo v uk 25 mladincev iz medijunjske brigade v uk za tesarje in zidarje.

In kaj bi dejal o novih brigadah?

— Če bodo nove brigade prevzele delovni polet sedanjih brigad in nadaljevale s tekmovalnim duhom, ki smo ga dosegli v zadnjih 2 mesecih in če odpravimo slabosti, ki smo jih doslej ugotovili, potem nimamo nobene skrbi, da ne bi delo teklo po planu. Brigad pa bo več in povečano število različnih zahtev in nalog bo terjalo od tehničnega in političnega aktivna na cesti še večjo prizadevanost, iznajdljivost in požrtvovalnost. To vse pa bo po mojem zdaj laže, ko je delo že upeljano in stvari teko. Odhod in prihod brigad smo stinili v časovno zelo širok okvir nekaj dni, samo da bo delo na cesti čim manj trpelo. Zato upravičeno zaupamo tudi v velike uspehe novih 82 brigad.

Nepozabno popoldne v Belem dvoru

Srečanja s tovarišem Titom delegacija graditeljev avto ceste ne bo pozabila. Bilo je to predzadnji terek popoldne v Beogradu, ko je tovariš maršal sprejel vrsto delegacij, ki so mu prinisale čestitke za 66. rojstni dan. Delegacija T zastopnikov, ki jo je vodil komandant Glavnega štaba MDE Mišo Novkovič, z njo pa je bil tudi sekretar komiteja ZKJ na avto cesti Niko Belopavlovič, je prva izročila razen tople čestitke tudi prisrčne pozdrave vseh mladinskih delovnih brigad, ki so se doslej izvrstile na deloviških nove magistrale. Predsednik Tito je sprejel iz rok brigadirjev v knjigo vezane doslej izišle

številke »MLADOSTI«, glasila mladih graditeljev na avto cesti. Pozneje, na vrtno, kamor je povabil delegacijo MDB, se je živo zanimal, kako je na avto cesti. Komandant mu je na kratko poročal, da gre vse dobro in da bo cesta pravočasno gotova. Tovariš Tito se je nasmejale:

»To ste obljubili, o tem pravzaprav niti ni treba govoriti...«

Predsednik Tito se je nato zanimal za številne podrobnosti z dela na novi cesti. Pokazalo se je, da marsikaj že ve. Posebno vesel pa je bil izjave, kako so se že v tem kratkem času v praksi potrdile njegove besede o veliki vzgo-

ni, politični in gospodarski vrednosti takih velikih akcij naše mladine, o čemer je govoril na zadnjem kongresu LMJ. Nič manj ga niso razveselile besede brigadirjev, ko so mu pripovedovali o pristnem in prisrčnem sodelovanju domačinov vzdolž nove avto ceste z brigadami in s podjetji. Dobava hrane je odlična, so mu poročali člani delegacije, zdravstvena služba brezhibno deluje, vsi pomagajo graditeljem, kjer je le treba. Tovariš Tito je obljubil, da bo brigadirje obiskal, čim mu bo dopuščal čas. Z delegacijo se je nato tudi fotografiral.

Bilo je nepozabno srečanje. O njem se zdaj govore v vseh brigadah na avto cesti.

Dež, dež, dež...

Zavrtili smo telefon in vprašali Meteorološko postajo v Novem mestu, kako je bilo s padavinami v maju. Takole so nam povedali:

»Do petka, 30. maja, je padlo v Novem mestu 15,8 mm dežja; 5. maja 4,1 mm, 17. maja 2 mm, 18. maja 3,2 mm in 24. maja 6,5 milimetrov...«

Sobotni naliv s točo nam ni dosti pomagal... Po domače bi lahko rekli, da smo preživelij maj skoraj brez padavin. Spriče pilih 16 mm dežja za zelo vročih 30 dni res ne moremo govoriti o namočenem zemlji. Bilo je vmes še nekaj krajevni ploh v Beli krajini in drugje po Dolenjski, vendar — suša režeče kaže zobe. Zemlja je razpokana, nihve in vrtovi suhi, košenice koprni po vodi.

5. skupna seja obseh zborov OLO

Za večeraj je sklical predsednik OLO 5. skupno sejo obseh zborov okrajnega ljudskega odbora. Na seji so obdelali poročilo sveta za šolstvo o reformi šolstva v okraju, poročilo upravnega odbora šolstva za kadre, poročilo sveta za finance in družbo, plan o jamstvih podjetjem, poročilo komisije za prošnje in pritožbe in poročilo komisije za volitve in imenovanja. Več bomo o seji poročali prihodnj. teden.

Tabor »SUTJESKA« v Dol. Toplicah

Center za letovanja pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije bo priredil letos v Dolenjskih Toplicah poseben tabor »Sutjeska« za slovensko mladino. 10 pionirjev zastopnikov pa bo poslal v žvenj. tabor »Bratstva in enotnosti«, ki bo na Sutjeski.

Sodelovanje občine s podjetji

bo moralo biti še veliko pristnejše in tesnejše, če hočemo doseči letos predvideni napredek, ki ga postavlja družbeni plan in proračun — Razprava o predlogu družbenega plana in proračuna ObLO Novo mesto na seji obseh zborov

Odborniki obseh zborov obč. LO Novega mesta so 27. maja na skupni seji najprej počastili spomin pokojnega Djura Salaja, nato pa na ločenih sejah obravnavali predlog družbenega plana in predlog proračuna za leto 1958.

Predlog družbenega plana predvideva kot osnovne naloge v letu 1958 dviganje proizvodnje v vseh panogah, dviganje storilnosti in vzporedno s tem dvig družbenega proizvoda na prebivalca.

Realizacija v letu 1957 v pri-

merjavji z letom 1956 nam da naslednje slike: Industrijska proizvodnja je narasla za 29% kmetijska za 1% (vzrok so bile vremenske razmere), gradbena dejavnost za 77%, trgovina in gostinstvo za 10%, obrt pa za 23%. Skupna proizvodnja v letu 1957 je bila za 24% večja od proizvodnje v letu 1956, družbeni proizvod se je dvignil za 23 odstotkov, narodni dohodek pa za 24%.

Predlog družbenega plana za leto 1958 predvideva porast proizvodnje za nadaljnjih 34%,

družbenega proizvoda za 25% in narodnega dohodka za 24%. Osnova za takšen dvig gospodarstva v letu 1958 so povečanje industrijske in kmetijske proizvodnje, dvig gradbene dejavnosti in enakovreden vzporedni razvoj ostalih gospodarskih panog.

Da bi vse to dosegli, je na področju občine nujno treba povečati proizvodnjo, izvoz in produktivnost dela. Vodilno vlogo pri dvigu kmetijske proizvodnje bo odigralo pogodbeno sodelovanje (Nadaljevanje na 2. strani)

Ze ta teden volitve članov skupščine okrajnega zavoda za socialno zavarovanje

V nedeljo 1. junija so bila zadnja 3 predvolilna zborovanja upraviteljev socialnega zavarovanja, s čimer je obsežno predvolilno delo v okraju zaključeno. Enotna ocena predvolilnih zborovanj je zelo pozitivna: povod so se zavarovanci živahno zanimali za številne probleme, dajali razne predloge za lokalne izbirljave zdravstvene in zlasti zobozdravstvene službe, ki ima vrsto porednih, neresenih vprašanj. Sindikalne podružnice in društva upokojeencev so s člani okrajnega sindikalnega sveta ter uslužbencev okrajnega zavoda opravili v tem času pomembno in koristno delo.

6. junija bo prva volilna konferenca izvoljenih delegatov za občino Semič, do 12. junija pa bodo v vseh občinah zaključili volitve novih članov skupščine okrajnega zavoda.

VRIME

ZA ČAS OD 5. DO 15. JUNIJA

Posamezne dni bodo krajevne nevihte, sicer bo lepo poletno vreme trajalo še dalje.

Sredi junija more nastopiti razsejen dež, vendar je bolj verjetno, da bo deževalo med 20. in 22. junijem. V. M.

V Šmihelu bolnišnica MDB

Kjer je le mogoče, pomagajo zdravim mladim graditeljem, je predvidela vse potrebno, da bo zajamčeno tudi zdravje mladine na tem velikem delu. Doslej znaša odstotek obolelih in lažje ponesebnih komaj 0,24 od skupnega števila brigadirjev, kar je praktično izredno nizko število in ogromen uspeh dosežanih naporov vodstva del na avto cesti.

Prvi kruh v novi pekarni

Preteklo sredo so v novi pekarni ob Ločenski cesti spekli prvo peko kruha. Pekarinja, ki je bila zgrajena v rekordnem času, bo pekla poslednj. kruh za mladinske delovne brigade na avto cesti.

V Črnemlju osemletka in višja gimnazija

Občinski svet za šolstvo in prosveto je sklenil predlagati občinskemu ljudskemu odboru, naj bi v bodoče v Črnemlju obstojala poleg osemletke tudi višja gimnazija. Zato je svet imenoval posebno komisijo, ki naj bi do 10. junija proučila materialne in finančne možnosti ter pogoje za poslovanje obseh šol, ki naj bi pričeli počevati z novim šolskim letom. Delo komisije je obsežno, saj je treba rešiti vprašanje šolskih poslopj in njih ureditve, dalje vprašanje proračunskih sredstev, inventarja, knjižnice in učnega kadra.

Novice

ČRNOMELJ: v soboto je igralo PD Miran Jarc Molierovo komedijo »Prevarani soproga«. Igra je zadovoljila gledalce, ki so nagradili požrtvovalni igralški kolektivi s toplim aplavzom.

SENTJERNE: učenci vajenske šole so pripravili v nedeljo razstavo ročnih del. Pokazali so lep napredek, med najboljšimi pa so bili izdelki vajencev iz »Podgorja«.

V gozdu nad Miklarji, prav v nekdanjem taborišču prvih belokranjskih partizanov, pripoveduje prvoborec tovariš Milan Simec 51 tabornikom-vodnikom, načelnikom in glavarjem enot Dolenjskega taborniškega sveta — kako je bilo tu in drugod v Beli krajini jeseni 1941. Več berite o partizansko-taborniškem pohodu na 6. strani današnje številke

Naš »drugi žep«

Nad 785 milijonov dinarjev bo letos v proračunu okrajnega zavoda za socialno zavarovanje »Kam pa gre ves ta denar?« se vpraša ta ali oni zavarovavec. Poglejmo, kakšni so bili lanskii zavodni izdatki samo za zdravstveno zavarovanje:

Za ambulantno zdravljenje je bilo izplačanih 30.470.000 din, za zdravljenje zavarovancev v bolnišnicah 96.347.000 din, za zdravila je zavod plačal 26.337.000 din, za potne stroške (obisk zdravnikov-specialistov, prevoze v bolnišnico in pod.) 10.626.000 din, dežurnih nadomestil za čas boleznj in nesreč pa je bilo izplačanih zavarovancem 38.648.000 din.

Samo lani je bilo v okraju 196.788 ambulantnih pregledov, v bolnišnicah smo imeli skupno 75.348 oskrbnih dni, receptov pa je bilo izdanih v okraju kar 125.217. K zdravnikom, v bolnišnicah, na pregleda itd. je potevalo 11.881 zavarovancev, povprečni stroški za poslovanje pa znašajo na zavarovanca 897 dinarjev.

S slavja v Starem trgu

Obilo truda so vložili prebivalci dela Črnomljske občine - Poljanske doline ob Kolpi za čim lepše praznovanje krajevnega praznika. Trud ni bil zaman. Letošnji prvi junij - šestnajsta obletnica velikega partizanskega napada na lastiščno postojanko v Starem trgu - je našel Stari trg v vencih, cvetu in zastavah, kot še ni bil nikoli doslej.

Ze zjutraj so pričeli prihajati v Stari trg gostje od vseh strani, zlasti delovni kolektivni iz Črnomlja in Kanizarske. Prebivalci črnomljskega dela doline so pristočno stiskali roke stariim znancem, aktivistom in bocom ter z lasto priščastnosti sprejemali tudi vse ostale goste. Gasilci domače čete, gasilci čet Bodevič - Prelesje - Kot, iz Rudenc, Blazevčev in Plemenitaša iz sedesne Hrvatske so se pripravljali za mimohod pod vodstvom občinske gasilske zveze Črnomelj. Praznično razpoloženje je dvigalo kranje črnomljske godbe na pihala.

Na okrašen tribun pred šolo so se ob 11. uri zbrali zvezni ljudski poslanci in podpredsednik Oblo Novo mesto Niko Belopavlić, republikli LRŠ Niko Planinc in član izvršnega sveta LRŠ Niko

PRESENEČEN IN VESEL ...

»Ko so mi zaupali častno nalogo, da bom predal šafetno palico maršalu Titu, sem bil malce presenečen, pa hkrati zelo vesel, da bom lahko tovarišu predsedniku čestital rojstni dan v imenu mladine, ki gradi avtomobilsko cesto, kot v imenu milijonov naših ljudi. Bilo pa mi je tudi malce tesno, saj veste ... V trenutku, ko sem predal šafetno, sem bil pa vendar zelo zbran. Od atletske staze do tribun me je bilo približno 30 metrov vzpona. Do centralne lože sem prišel kot malo zadih, rešil me je pa dolg aplavz in takrat sem se malo umiril. No, potem sem vredsedniku voščil ...«

MICO PRELIC
našemu dopisniku Petru Breščaku za bralce Dolenjskega lista

teja ZKH Vrlovaško, občinske gasilske zveze in drugi.

V sturmskem pohodu so mimo tribune z gosti gasilci zavili proti pokopališču. Kjer so nato pionirji položili vencs na grobove padlih partizanov in aktivistov. Za tem se je pričelo veliko zborovanje, na katerem je prvi govoril zvezni ljud-

Nov vodnjak v Stopnem

V majhni vasi Stopno pri Skocjani so vse do letošnjega leta prebivalci zajemali vodo iz starega vodnjaka, zgrajenega že okoli leta 1800. Vodnjak je bil primitivno narejen, brez odtočne kanala, pozimi pa je bil nevaran, ker je bilo vse naokrog zamrznjeno. Lanl so prebivalci sklenili zgraditi nov, moderen vodnjak. Res se s prostovoljnimi delom vaščani opravili vsa vodniška dela. Rdeči krž pa im je podaril črpalko in material za gradnjo.

Z vodo iz novega vodnjaka so Stopničani veliko bolj zadovoljni, ker je okusnejša in bolj zdrava. Za vsa pomoč pa se Rdečemu kržu prav lečo zahvaljujejo. S. K.

Naš obisk

Pri Ponikvah blizu Trebnjega bo avto cesto z leptom viaduktom preskočila Temenica, železnico in staro cesto. Inženir Miloš Turk, ki sem ga našel na gradbišču, je ustregel moji radovednosti. Naj ga predstavim: kot gradbeni inženir dela pri SGP Pionir, diplomiral je 1956. leta. Bil je štipendiranec Pionirja in že za časa študija večkrat na praksi. Po diplomii je najprej odšel v vojsko. Sedaj živi v Novem mestu.

»Viadukt, ki ga gradimo, bo brat onega pri Stični, le malo krajši bo. Pri izkopu gradbenih jam za temelje smo pričakovali večje težave zaradi vode. Na srečo je bilo vreme ugodno in smo jo kar poceni odnesli.

Viadukt bo dolg 120 m, povprečno visok 10 m z normalno širokim cestiščem. Delati smo pričeli 19. aprila. Morali smo potegniti 600 metrov dolg daljnovid, postaviti žerjav in provizorni transformator. Zemljska dela - izkopi - so večina že končana. Betonske temelje nosilec viadukta smo že zabetonirali.

Pričeli smo s pripravljalnimi deli, ki so pri gradnjah te vrste zelo obširna. Morali bomo zbrati kar največ strojev. V viadukt bomo ugradili približno 800 kubičnih metrov betona in sto ton železne armature. Najvažnejše pripravljalo delo so opaži, v katere nato vlijamo beton. Za pravo opažev potrebujemo največ kvalificirano delovno silo - tesarje. Najprej bomo postavili stebre, nato pa bomo v opaž nad stebri v treh dneh in nočeh nepre-

trganega dela vili betonsko ploščo in glavne nosilce. Zdaj dela približno 35 delavcev, ko pa bodo dela na visku, jih bo 60, mogoče tudi več. 250-litrski betonski mešalnici še bo pridružila še ena 600-litrska in dve 250-litrska.

Kot sem že omenil, delovna sila ni vprašanje. Vsi delavci stanujejo v zasebnih adaptiranih prostorih. Kasneje, ko jih bo več, bomo morali zgraditi barake.»

Z inž. Turkom sva prišla med razgovorom na nasip, ki je na levi strani Temenice. Betonski temelji v gradbenih jamah se od tu v loku vrtajo do hriba na drugi strani in že kažejo pot viadukta, ki bo zvezal hrib z nasipom.

»Gotovo želite, da bi gradnjo uspešno zaključili?«

»Ne samo to, še nekaj več! Da bi kljub pospešeni delu in kljub temu, da upoštevamo vse varnostne predpise, dela minila brez nesreč!«

»Pričeli smo s pripravljalnimi deli, ki so pri gradnjah te vrste zelo obširna. Morali bomo zbrati kar največ strojev. V viadukt bomo ugradili približno 800 kubičnih metrov betona in sto ton železne armature. Najvažnejše pripravljalo delo so opaži, v katere nato vlijamo beton. Za pravo opažev potrebujemo največ kvalificirano delovno silo - tesarje. Najprej bomo postavili stebre, nato pa bomo v opaž nad stebri v treh dneh in nočeh nepre-

Notranjepolitični tedenski pregled

Skodljivo popraviljanje

V podjetjih v zadnjih mesecih mnogo razpravljajo o nagrajevanju delavcev. Z novim gospodarskim sistemom so dozoreli pogodi, da opustimo predpisovanje plač za posamezne kategorije delavcev in spravimo zaslužke zaposlenih v neposredno odvisnost od doseženega dohodka, ki ga ustvarja vsako posamezno podjetje. Te spremembe v plačilnem sistemu so že v teku. V nobenem primeru pa to ni preprosta stvar. Zaradi tega je vsako prehitivanje dokaj nespametno in lahko urejanju plačilnega sistema le škoduje.

Predvsem se moramo zavediti, da delavci ne dobivajo več plač, marveč si po splošnih družbenih predpisih, dele dohodka, ki so ga ustvarili. Velikokrat govorimo o plačah kot o stvari, ki ni prav nič odvisna od dohodka kolektiva, čeprav je v resnici narobe. Dohodki bodo vedno bolj odvisni od prizadevanja posameznega kolektiva. Predno pa bomo lahko dosledno uresničili načela nagrajevanja, bo treba urediti še marsikatero stvar. Naj omenimo samo problem enakih pogojev. Razlike med tovarno z modernimi stroji in tovarno z zastarelimi napravami je treba v primerih, ko proizvajajo iste proizvode, izenačiti itd. V gospodarskih organizacijah pa marsikje nočejo čakati, da bi te probleme uredili, temveč skušajo na vsak način povečati tarifne postavke, največkrat kar vse. To delajo navkljub temu, da so znana navodila, da tarifnih pravilnikov do nadaljnjega ni moč spreminjati, razen v primerih, ko uvajajo nova delovna mesta.

S spreminjanjem tarifnih pravilnikov skušajo posamezne gospodarske organizacije vplivati na razdelitev sredstev med njimi in skupnostjo v njihovo korist. Take spremembe pa daleč presegajo pravice samoupravnih organov in pristojnosti občinskih ljudskih odborov. Marsikje potrjujejo občine tarifne pravilnike z veljavnostjo nazaj. S tem dokazujejo občinski organi, da prav nič ne razumejo skupnih gospodarskih interesov ter nalog. Tako potrjujevanje pravilnikov je mnogokrat posledica nezdravega načela: roka roko umije, češ: mi vam potrdimo pravilnik, vi pa nam boste kdaj pa kdaj primaknili kakšna sredstva. Tako pride od tega, da prva nezakonitost potegne za seboj drugo, vse skupaj pa v vsakem primeru prizadeane proizvajalca. S takim samovoljnim prenašanjem sredstev z nepredvidenim povečevanjem tarifnih postavk itd. povzročamo v gospodarstvu, ki nikakor ni razdeljeno po komunah, bolj resne težave, kot si lahko predstavljamo. To pripelje tudi do nesozadernosti, ki vplivajo na cene in na realno vrednost delavčevih prejemkov.

Pri vsem tem v nekaterih kolektivih urejajo tarifne postavke oziroma tarifne pravilnike povsem nezakonito. Največkrat delavski svetovi o teh spremembah sploh ne razpravljajo. O spremembah ne obveste pristojnih organov za delo, niti sindikatov. Drugod pa pri sprejemanju novih pravilnikov špekulirajo tako, da uvajajo za tista delovna mesta nove nazive, uvajajo nova delovna mesta, ki v

Naposlod se je zgodilo tisto, kar je postajalo iz dneva v dan očitneje: de Gaulle je prišel na oblast po zakoniti poti. Torej mu ni bilo treba dobesedno poklicati na pomoč vojsko. Teža si tudi ni želel, ker je bolje dobiti diktatorska pooblastila po »zakoniti poti«, kot prisluziti si zvezde »uzurpator«.

Toda če je de Gaulle prišel na oblast po zakoniti poti, to ne pomeni, da je prišel na oblast brez izsiljevanja. Zakaj ves čas je stala v ozadju armada, ki je grozila, da bo vzela zadeve v lastne roke, če se parlament ne ukloni. To vsekakor ne pomeni, da bi bil parlament svoboden pri odločanju. Človek, ki ima v glavo naprjen revolver, ne more svobodno odločati, razen če si ne želi smrti. To je zdaj jasno: de Gaulle je sicer prišel na oblast legalno, toda v bistvu ga je spravila na oblast vojska z generali v Alžiru na čelu.

Jasno pa še ni, kdo bo zdaj koga. De Gaulle je zahteval od parlamenta, naj nujno izglavuje tri točke: podaljšanje izrednih pooblastil za Alžirijo (to se je zgodilo); polna pooblastila za predsednika vlade (de Gaulle) v prihodnjih šestih mesecih do prvega decembra letos, da lahko v obliki dekretov izdaja uredbe, ki imajo zakonsko veljavo; sprejetje zakona o reviziji člena 90 ustave, s katerim se pravica do reforme ustave praktično prenaša s skupščine na vlado. Reforma bi postala dokončna po referendumu. De Gaulle je namreč sklenil, da se mimo parlamenta

»ne naravnost na Francoze. Po sprejetju teh točk in morda še kakega drugega opravila bi šla skupščina na daljši dopust, saj je de Gaulle pravzaprav ne bo več potreboval. Odločil bo on.

Kakor rečeno, še ni jasno, kdo bo koga. Dejavstvo je, da je vojska spravila de Gaulle na oblast. In to, kakšna vojska. V Alžiriji imamo generala Massuja, ki ukazuje brezobzirno mučenje ujetnikov, bivšega generalnega rezidenta Soustella, ki je »pobegnil« iz Francije, da bi se pri-

dan ali dva bled naokoli. Toda kmalu je postalo očito, da se jim ni treba nič bati. Pflimlin je bil tako malo odločen, da alžirskega prevrata niti s pravim imenom ni imenoval. Prevrtniki so takrat spoznali, da se jim ne samo ni treba bati vojaškega sodišča, ampak da utegnajo osti postati tisti, ki bodo koga vlekli predenji.

Zato je danes bistveno vprašanje tole: ali bo de Gaulle postal ujetnik armade? Ali bo moral sedeti v njeni reakcionarni kolonialistični politiki v Severni Afriki? Čas bo prav kmalu prinesel odgovor na to vprašanje.

Gledano od zunaj, pa je prav zanimivo opazovati obraze v Londonu in Washingtonu. Uradno se ti obrabi smehljajo: de Gaulle se bo držal mednarodnih obveznosti Francije. Toda za temi smehljaji se skriva huda skrč: ali ne bo de Gaulle prevedel samosvoj? Ali ne bo morda celo kokeiral z Rusi in na lastno pest kaj ukrepal z njimi. To bi namreč pomenilo konec atlantskega pakta. Rusi so namreč že povedali nekaj prijaznih besed o de Gaulle, še preden je ta uradno prišel na krmilo, s čimer so seveda spravili v zadrego francoske komuniste. Skratka, prihod generala de Gaulle na oblast ne pomeni samo novega poglavja v zgodovini Francije, ampak tudi novo poglavje v odnosih med zahodnimi zveznicami. Generalova politika pa je trenutno še vprašaj, ki je tako velik kot Eiffelov stolp. Toda ne za dolgo.

de Gaulle na krmilu

družil prevrtnikom v Alžiriji, generala Salana, ki se je postavil na čelo prevratnikov. Seveda se danes ti prevratniki ne imenujejo več prevratniki, ampak »ljudje, ki so rešili enotnost Francije«. Ko je postal očito, da je de Gaulle zmagal, je vodja prevrata na Korziki dejal: »To je zdaj konec vlade Židov in intelektualcev«. Potemtakem ni težko uginiti, kakšni ljudje igrajo danes vodilno vlogo v francoski armadi.

Nobenega dvoma ni, da bodo generali hoteli voditi svojo politiko, saj so jih opinjali lastni uspehi. Takoj po prevratu, ko je bilvi premij Pflimlin zahteval pooblastila od skupščine in odločno nastopil, ali vsaj kazalo je, da je odločno nastopil, je marsikateri general v Alžiriji hodil en

Sodelovanje občine s podjetji

Kaj pravijo odborniki zbora proizvajalcev o planu?

Razprava v zboru proizvajalcev je bila dokaj živahna. Tako so predstavniki gradbenitva ugotovili, da je plan zastavljen neracionalno. V občini je predvideno 1.050 milijonov, celotna dejavnost podjetja Pionir pa obsega v vsem okraju in na področju Hrvatske »skupno 1 milijardo 400 milijonov«, za področje občine Novo mesto pa le 600 milijonov. Govorili so, da je previsok tudi plan kmetijske proizvodnje z ozirom na sušo, vendar je o tem še predpogaj sklepati. Proizvodnja Motomontaže in Hidromontaže je po planu predvidena tako, kot da podjetja iz inata potrebne kapacitete, medtem ko Motomontaža še ni pričela z gradnjo nove hale; do se danje izdelata 150 vozov, do konca leta pa jih mora po planu izgotoviti 700, tako da ostane podjetju še tri četrtine proizvodnje od 1. junija dalje. Podjetje ima odobrenih 36 milijonov za gradnjo hale, so pa nastopile težave, ker mora 25 % od tega po novi uredbi oddajiti za obratna sredstva, tako da lahko s preostankom izrabi le zemljiška dela ter postavi stebre. Hidromontaža je v družbenem planu predvidena s 436 milijoni bruto produkta, tam, kjer bi morala stati, pa še raste pšenica. Kljub temu, da bo ta tovarna zgrajena na montažni način v treh tednih, bi morali biti že prej zgrajeni betonski temelji in plošče.

Odborniki zbora proizvajalcev so bili soglasni v tem, da bi morali plan sestavljati bolj realno, po drugi strani pa so ugotovili, da »razprava, da novo ustanovljenim sovarnam samo samo zračni četki, nato pa jih pustimo, da plazujejo po štirih«. Bili so mnenja, da bi bilo bolje postaviti novo podjetja na trdne noge in čele potem začeti graditi nova. Še da, da niso kaj več povedali pa k o nalogah kolektivov samih pri dvigvanju podjetij, v borbi za večjo storilnost in podobno.

Govorov o ostalih panogah gospodarstva ni bilo. Zbor je sprejel sklep, da se s predlogom družbenega plana strinja s pridržkom, da bo na posebni seji obravnaval vprašanje industrije.

Priporočila se »PARTIZANKA«

tovarna za predelavo plastičnih mas, izdelava embalaže in ščetkarstvo KOPER

TRGOVSKE VAJENCE

samo zdrave in močne fante, TRG. POMOČNIKE - železninarje eventualno tudi mešane ali špicerijske stroke sprejme

TRGOVSKO PODJETJE »KOVINA« - LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA 7 (dvorišče, I. nadstropje)

V TEM TEDNU NABIRAMO:

Cvet bezga osutega (200 din), kamilic (230 din), lipc (220 din), list zelencovca (180 din), gošdne jagode (100 din), šmarnice brez peljev (120 din), melise (140 din), Rastilno vodne krože (140 din), jetičnika (105 din), njivske mačuhe (110 din), krvravage mlecka brez debelejših stebel (90 din), Korenine regrata (110 din), baldrijana (260 din), habata - smrđljivci bezeg (36 din), Lubje češminovih korenin (185 din), kerliho (54 din), OBVESTILO! Naharite, pohiite z nabiranjem bezgovga cvetja, ker bo zaradi vročine izredno hitro odevelo!

Zbori volivcev bodo tu mesec

Na skupni seji je predsednik Oblo predlagal, naj bi zbori volivcev, na katerih bi volivce seznanili s predlogom družbenega plana in proračuna, bili ko-

Mladina odhaja na avto cesto

Pretekli petek je odšlo iz Črnomlja dvajset mladink in mladincev v tretjo izmeno na gradnjo avto ceste Ljubljana-Zagreb. Od brigadirjev, ki so pretežno najboljše učenci iz gimnazije in velenjske šole ter jih vodi kot komandant brigade šolski upravitelj z Dragutina Stane Zala, so se poslovili predsednik Oblo Črnomelj Janez Žunič, sekretar občinskega komiteja Milan Ravbar in ravnatelj gimnazije Andrej Petek.

Tečaj politične šole pri CK ZKS

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki ž delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja in jim je zato nujno potrebno osnovno znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma. Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, tečajih, o osnovnem poklicu, zaposlitvi višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih, pošljite do 25. junija 1958 na upravo Politične šole pri CK ZKS.

Sola ima tudi svoj internat za slušatelje, ki so doma izven Ljubljane.

O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole, oziroma na občinskem komiteju svojega območja.

Desno veliki plavajoči sesalni bager »Peter Klepec«, ki pogloblja morsko dno v novem koprskem tovarnem pristanišču skupaj s plavajočim bagrom »Brkonje Čeljustnikom« (levo). Oba sta krepka pomoč za hitrejšo zgraditev pristanišča - (Foto: Rastko Bradščka)

DOLENJSKO KMETIJSTVO

OBČINSKI LJUDSKI ODBORI: podvezmite takoj potrebne ukrepe za mobilizacijo vseh sil v uličanju kolaradskega hrošča! Z naslednim nadziranjem postavljenih nalog moramo zagotoviti kar največjo učinkovitost tega dela! Odredbe o skupnem zatiranju kolaradskega hrošča naj bodo zdaj prva dolžnost vseh, ki pri tem važnem delu sodelujejo!

KMETIJSKE ZADRUGE NA DOLENJSKEM: Okrajna združena zveza in Gospodarska poslovna zveza sta pripravili dovolj zaščitnih sredstev, da kolaradskega hrošča lahko uničimo! Na razpolago so krediti za nakup modernih škroplilnic! Skupno s strokovnjaki kmetijske službe nemudoma organizirajte načrtno, sistematične in množične akcije za uničevanje kolaradarja!

KMETIJE, ČLANI KMETIJSKIH ZADRUG: z združenimi močmi opravite v okviru svojih zadrug vse, kar naj zagotovi pridelek krompirja in uniči nevarnega škodljivca, ki nam resno grozi. Ne odlašajte niti dneva, hrošč se je letos tako nevarno razpasel, da nam lahko reši krompirjevo letino samo načrtno, združeno delo. Izvršujte sproti vsa navodila svojih zadrug in kmetijskih strokovnjakov!

Krompir ali hrošč?

Kje so vzroki, da kolaradski hrošč resno ogroža pridelovanje krompirja — V nevarnosti je 800 vagonov tržnih viškov krompirja, glavnega pridelka našega kmeta

V zadnjih letih se je kolaradski hrošč razširil po celotnem področju okraja Novo mesto v taknem številu, da že letos nastaja vprašanje nadaljnje pridelave krompirja. Škoda, povzročena po kolaradskem hrošču, močno znižuje pridelek. Vsekakor je tako množično razširitev kolaradskega hrošča je predvsem v nezadostnem zatiranju hrošča v prejšnjih letih, ko je bilo zatiranje prepričano predvsem s strani lastnikov, v manjšem obsegu pa tudi organiziranemu zatiranju s strani kmetijskih zadrug. Da so letos prve okužbe tako zelo močne, je vzrok v tem, da lanj od avgusta dalje hrošč ni uničeval in je tako ves letni zarod hroščev prezimil. Letos se je tudi zgodilo, da so zaradi poznih saditve krompirja hrošči prišli na površje še preden je krompir poglajl iz zemlje. Zaradi izredno močne razširitve hroščev na njivah, posajanih s krompirjem, kakor tudi v ozemljih žitih bo letos prvi zarod krompirja zelo številen, da sami s takojšnjim zatiranjem na celotnem področju in z uporabo učinkovitih kemičnih sredstev na vseh njivskih površinah lahko preprečimo veliko škodo. Ni treba poudarjati, da je krompir za Dolenjsko glavni posevek, saj predstavlja tržni presežek okrog 600 vagonov letno in glavno krmo pri vzreji plemenških svinj in mesnatih prašičev. Zaradi tega je skupna naloga vseh prizadetih, da se z učinkovitimi ukrepi prepreči morebitna večja škoda na zmajšanem pridelku zaradi škode po kolaradskem hrošču.

po n. pr. nahrbtnih škroplilnic, in zatirajo škodljivca s pomočjo ekip na celih parcelah, kjer lastniki sami tega dela niso izvedli. Vsi lastniki, t. j. kmeti, gospodarstva, so pa dolžni, da brezpogajno sodelujejo pri tej akciji in sicer, da ekipam pomagajo pri delu kot n. pr. dovoz vode, v hribovitih področjih pa morajo v določenem roku pokrepli ali zatirati krompirja.

Dosedanja površnost se nam mašuje

Dosedanja način zatiranja kolaradskega hrošča kakor tudi ostalih rastlinskih boleznih in škodljivcev, se je počel razvijati v prejšnjih letih kot neučinkovit, čeprav je bilo n. pr. za zatiranje kolaradskega hrošča lani porabljeno okrog 15.000 kg škropiva in 33.000 kg različnih pripravkov. Slabost zatiranja akcije v prejšnjih letih je bila v tem, da je bilo to delo prepričano predvsem pobudi samo nekaterih zadrug in kmetijskih gospodarstev. Ljudski odbori niso izvajali ustrezne nadzornice, niti niso predpisali ustreznih obveznih ukrepov. Škropljenje oziroma zapraševanje okuženih njiv je bilo v splošnem površno; posamezna gospodarstva so zatirale ukrepe opuščali in so bile ravnajo njihove njive ogrožene nadaljnega širjenja kolaradskega hrošča.

Zaradi takakega stanja pri zatiranju kolaradskega hrošča kakor tudi ostalih rastlinskih boleznih in škodljivcev, se je počel razvijati v prejšnjih letih kot neučinkovit, čeprav je bilo n. pr. za zatiranje kolaradskega hrošča lani porabljeno okrog 15.000 kg škropiva in 33.000 kg različnih pripravkov. Slabost zatiranja akcije v prejšnjih letih je bila v tem, da je bilo to delo prepričano predvsem pobudi samo nekaterih zadrug in kmetijskih gospodarstev. Ljudski odbori niso izvajali ustrezne nadzornice, niti niso predpisali ustreznih obveznih ukrepov. Škropljenje oziroma zapraševanje okuženih njiv je bilo v splošnem površno; posamezna gospodarstva so zatirale ukrepe opuščali in so bile ravnajo njihove njive ogrožene nadaljnega širjenja kolaradskega hrošča.

Sedanje naloge občin in zadrug

V smislu te odredbe o skupnem zatiranju rastlinskih boleznih in škodljivcev so kmetijske zadrug dolžne na svojem območju za skupne, načrtno in sistematične akcije. Občinski ljudski odbori bodo po zaščitni kmetijskih zadrug dolžni:

- a) Za katere vasi je obvezno skupno zatiranje škodljivcev s sodelovanjem samih lastnikov;
- b) za katere vasi t. j. v hribovitih področjih, kjer je nemogoče delo z motorno tehnično opremo, so dolžne priskrbeti potrebne ročne aparature in pripraviti organizacijo zatiranja, lastniki sami pa morajo zatirati škodljivce na svojih zemljiščih.

Za vse vasi v ravninskih področjih, za katere velja obvezno skupno zatiranje škodljivcev, morajo kmetijske zadrug organizirati zadostno številno ekipo in izvajati zatiranje npr. kolaradskega hrošča na vseh parcelah, ne oziroma se, kdo je lastnik določene parcele. Za storjeno delo vsakemu kmetijskemu gospodarstvu izplačajo ustrezno plačilo, ki ne sme biti manj kot 500 tolarov. V hribovitih področjih, kjer je nemogoče delo z motorno tehnično opremo, so dolžne priskrbeti potrebne ročne aparature in pripraviti organizacijo zatiranja, lastniki sami pa morajo zatirati škodljivce na svojih zemljiščih.

Hmelj tudi v Škocjani

Viđeti je, da se bo hmelj na Dolenjskem kmalu udomaćil. V Škocjani je zasedena že 12 ha hmelja. 17 kmetov je sklenilo z zadrugo pogodbe o pridelovanju hmelja ter na ta način omogočilo, da bo hmelj, to zvelo zlati, kot mu pravijo, rasel tudi okoli Škocjana in dal ljudem zaslužka.

Letošnja tekmovanja

Letošnjemu tekmovanju za večji hektarski donos posevkov in pitanje živine se je odzvalo **Obnavljajočo sadovnjake!** Kmetijska zadruga Sentlovcenc pripravila nov sadni nasad na površini 9 ha pri Catežu. Za celotno površino so sklenjene pogodbe kmetovalcev z zadrugo. Zadrugniki, ki so se vključili v to koristno dejavnost, so popolnoma prepričani, da bodo uspeli.

4900 piščancev z Grma

Začetne težave domače umetne valnice so premagane

Za nekaj let smo govorili o uredu umetne valnice za naš okraj. Tudi letos bi bilo navedlo po tem vprašanju skoraj padlo v vodo. Prostor za valnico so bili urejeni, valilna stroja pa od nikoder. Ni po dvomskih zamudi je vendar prišel. 4. aprila, namesto 15. februarja, smo pričeli delati in zato ni bilo mogoče uresničiti številnih načrtov za prodajo posejence, ki so bili predloženi 30. aprila, so se izvalili prvi piščanci. Pričakovani smo jih prejeli nestropno in zadovoljni smo bili, kakšen bo uspeh. Valilni moštov tov. Bljak je bil še najbolj zaslužben. Tako sem radovedno, kako bo, kar v strahu sem, se nam bo uspelo. Je dejal, kadar smo ga občiskal. Ves strah pa je bil kmalu odveč, ko je iz 1.100 vloženih jajo pričakoval kar 870 piščancev. To je ponavljajo po 3 krat na teden vse do 30. maja, ko je valnica zaključila svoje delo. 4.900 piščancev ali 80% od vloženih jajc se je izvalilo. Prednost pri dobavi s, imela KZ, ki imajo organizirana rejska središča. Rejci, dobavljajo jajca, so prejeli piščance po pogodbi. V ta namen je bilo skupaj sklenjenih 80 pogodb za 2,740 piščancev. Kmetijska zadruga, ki so izvalili prvi piščanci je bilo naročilo se za 200 piščancev, vse zadrug so bile o delu valnice obveščene in rok za naročila je potekal 15. februarja. Kdo je kriv za zamujena naročila? Zadruga ali rejci? Poslovna zveza je izpolnjevala naročila kakor so prihajala, zato v prihodnjem letu pravomočno naročate, da bo dobera poteka redno. Zgodni piščanci so potomstvo za zgodnje in dobro neosnet, hitreje rastejo in porabijo razmeroma manj hrane na 1 kg prirastka. **Gospodinj!** Prihodnje leto naročite pri svoji KZ piščance ite. Naročila se morajo oddati najpozneje do 1. februarja, ker bo valnica ustrežala naročilom točno in v dogovorjenem času. Prihodnje leto bo valnica pričela delati že dva meseca prej kot leto prej, zato bo na razpolago več piščancev in bo lažje zadostiti vsem potrebam. J. C.

Pr občinskih ljudskih odborih so postavljene komisije, ki bodo vodile vso to akcijo. organizirale kontrole pregleda in predlagale v kaznovanje kršilce predpisov. Po temeljnem zakonu o varstvu rastlin so za prekrške določene zelo stroge kazni. Po tem zakonu je lahko kaznovano vsako gospodarstvo, ki ne ravna po predpisih, s kršitelji se urejajo ukrepi za zatiranje boleznih in škodljivcev, z denarno kaznijo do 50.000 dinarjev. Prav tako so kmetijske zadrug druge odgovorne, če ne organizirajo skupnega zatiranja po predpisih občinskih ljudskih odborov, in znašajo denarno kazni od 10.000 do 200.000 dinarjev.

Kotlanje je, kot lani, razpisala zvezna tekmovalna komisija. S pogoji so kmetovalci seznanjeni in mislimo, da o tem ni potrebno pisati. Upamo, da bo tudi letošnje tekmovanje rodilo na našem področju nekaj državnih rekordov. Vsem tekmovalcem in tudi njihovim zadrugam pa želimo kar največ uspehov.

Kontrola proizvodnosti svinj in obolskega okraja, je tradicionalna reja prašičev krško-poljske pasme. Reja je usmerjena pretežno v tržno proizvodno odstavljene pujskov, ki jih gre v prodajo več množ. Kupci prihajajo na sejne iz vseh krajev zahodne Slovenije in tudi z Like, Dalmaacije in drugod. Prašič krško-poljske pasme je cenjen zaradi svojih kakovosti, je zdra skromen, odporen, zdrav in dovolj rasten. Zelo dobro izkorisča domačo koruzo in pašo, zato je reja cenena. Samice s dobre matere in dobre dojnice. Povprečno odrede na gnezdo 8-12 pujskov. Sprčo nimenov, da bi to pasmo opustili in prešli na rejo telih oplenjenih prašičev, ni bilo nobene posebne načrtno reje s krško-poljski. Uvajanje zahtevnejše oplenjene pasme v sedanjih razmerah, ki vledajo na Krškem polju, ni bilo uspešno in zato so se rejci odločili za krško-poljske. S tem v zvezi: je bil sličen pred leti sestanku v Kostanjevici, kjer je bilo sklenjeno, da se treba začeti z delom za izboljšanje pasmatih prašičev. Do sedaj je potekalo plemenjenje nenačrtno in često naključno, kontrola priustov je bila pomanjkljiva, kar je vodilo do parjenj v ozkem sorodstvu.

ti so po izvoru, oblikah in tipu našem krško-poljskemu zelo blizu. Wessex pasma je v Angliji na široko razširjena zaradi odličnih lastnosti, kot so skromnost, dolga življenjska doba, rastnost, dobro izkorisčanje krme, zlasti pašne, in pa dobra rodnost in dojnost svinj. V zadnji vojni, ko je Anglezem primanjkovalo koncentratov za prašiče in so njihov stavek morali zmanjšati, je ostala wessex pasma po številu živali neprizadeta. Wessexji so se preživljali kar z domačo krmo in pašo. Lansko jesen smo dobili tudi na kmetijsko šolo na Grmu šest svinj in merjasca, po enega merjasca wessex pasme pa so nabavili KG Družniska vas, Sentjerne in KZ Kostanjevica. Kmetijska šola na Grmu je kot rejsko središče prevzela nalogo, da bo razmnoževala uvoženi plemenski material za potrebe celotnega področja. V prihodnosti nameravamo od tod razširiti zlasti merjasčke, kasneje pa tudi svinje za osvežitve krvi z domačimi živalimi. Dosedanja rezultati križanj med wessex merjasci in domačimi svinjami v kostanjevski in sentjernejski občini so ugodni. Razmeroma visoko je število rojenih pujskov, ki so izenačeni živalni, zdravi in

zelo dobro doraščajo. Rejci so z njimi zadovoljni. Spočetka so premišljevali, ali naj vodijo svinje k angleškemu merjascu, ker so ga ljudje iz nerazumljivih vzrokov kržirali, kot vsako novost, danes pa se lahko pohvalijo z lepim zarodom. To je tudi najboljši odgovor tistim, ki so prigovarjali oziroma odsvetovali križanje. S križanjem torej hočemo postopoma izboljšati našega krško-poljskega prašiča, zlasti kar zadeva njegove oblike in tip. Dobiti hočemo zdravega, skromnega in gospodarskega prašiča za dom in tržišče. Ko bomo utrdili plemenske postaje, bomo prešli v organizirano proizvodnjo pujskov za tržišče. V časopisih je bilo dosti opazki in kritike na račun novomeškega sejma, ni to upravičeno. Smatramo, da bi morale trgovanje in sploh posredovanja v trgovini s pujski močnejše vzeti v roke kmetijske zadrug, ki bi na osnovi potreb organizirale tudi proizvodnjo kakovostnega materiala v sodelovanju s posameznimi rejci. O tem, kako se razširjamo ureditev plemenske službe in organizirano proizvodnjo, pa se prihodnji kaj.

Kako izboljšati krško-poljskega

zelo dobro doraščajo. Rejci so z njimi zadovoljni. Spočetka so premišljevali, ali naj vodijo svinje k angleškemu merjascu, ker so ga ljudje iz nerazumljivih vzrokov kržirali, kot vsako novost, danes pa se lahko pohvalijo z lepim zarodom. To je tudi najboljši odgovor tistim, ki so prigovarjali oziroma odsvetovali križanje. S križanjem torej hočemo postopoma izboljšati našega krško-poljskega prašiča, zlasti kar zadeva njegove oblike in tip. Dobiti hočemo zdravega, skromnega in gospodarskega prašiča za dom in tržišče. Ko bomo utrdili plemenske postaje, bomo prešli v organizirano proizvodnjo pujskov za tržišče. V časopisih je bilo dosti opazki in kritike na račun novomeškega sejma, ni to upravičeno. Smatramo, da bi morale trgovanje in sploh posredovanja v trgovini s pujski močnejše vzeti v roke kmetijske zadrug, ki bi na osnovi potreb organizirale tudi proizvodnjo kakovostnega materiala v sodelovanju s posameznimi rejci. O tem, kako se razširjamo ureditev plemenske službe in organizirano proizvodnjo, pa se prihodnji kaj.

Ing. J. M.

Zasledujte poročila protiperonosporne službe!

Dvig temperatur in rahle padavine bodo kmalu speli povzročile prve pojave peronosporne. Opozarjamo vaje vinogradnike, da sproti naslednje poročila protiperonosporne službe Hidrometeorološkega zavoda in Kmetijskega inštituta LRS v dnevnem tisku in radiu, da ne bodo škroplili presodaj ali prekasno!

SKROPLILNICE IN KOLORADAR

Osem kmetijskih zadrug na našem področju, med njimi KZ Prekopa, Sentjerne, Mirna peč, Mirna in Gradec, je v preteklem mesecu kupilo motorne škroplilnice na živinsko vprego. Vse škroplilnice že zatirajo kolaradskega hrošča, združniki kmetijske zadrug Sentjerne pa uporabljajo, da bodo potrebovali še več škroplilnic. Z uspehi so povedi zadovoljni.

»Vse bo pozrl...«

Sreda popoldne. Klečim na svoj imed njiv med Podzemljem in Zemljem ob Kolpi in nabiram v levico kolaradske hrošče. Po dva, tri, štiri skupaj so na zelenih cinah mladega krompirja. Ponekod so v kupčkih ob stebelih tik zemlje. Na vsakem grmičku zdaj se temnozelenega krompirja pa najdem na spodnji strani listov kolonije oranžnorumenih jajčec, ne vse zalege kolaradske lakote, ki bo pričela čez nekaj tednov žeti zeleno krompirjevo. Ko jih naborem pod pesti, jih na poti pohodim. Obral pa sem komaj pet, šest grmičkov... Spomnim se pogovora na njeni nedelji Pristoka, ko mi je malo prej nekdo kmetič dejala: »Vse bo pokrli, prokleti hrošč...« Zdej je za obriranje prepomo. Iz Podzemlja prihaja mladji gospodar. »Kako ga boste uničili?« mi pokažem hrošče na dlan. »Pravkar smo imeli v zadrugi sestanke; pogovorili smo se o škropljenju in o drugem, kar bo treba...« »Samo hitro, tovariš, da ne bo prekasno! Jajčeca prve zalege so še na krompirju!« »Vem,« mi pravi, »spohiti bome!« To je boljše od žalostnega, v usodo vdanega vdihav: »Vse bo pokrli...« Pohiteti pa bo treba zares, ker je pravzaprav močno posno! Kolarad. hrošče arčamo danes tudi še v gospodinih; taborniki, ki so bili 24. in 25. maja na pohodu, so jih našli v bukovem gosdu nad Mirnarji, vsaj kakih 5 km od najbližjih njiv! Kolaradar se je nevarno razpasel. Mendu nam res ni vseeno, kaj bo z našim krompirjem. Z odnovanjem »Vse bo pokrli...« no bomo inčas razšli. Potrebna je združena akcija vseh kmetov, kmetijskih zadrug, strokovnjakov in oblast. Zalega se je še, pa vendar je ponekod še ne jemljejo resno. Krompirju pa na Dolenjskem v resnici bje dvanajsta... Tz.

ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO

Obisk v Materinskem domu

Sedele so na dvorišču pred hišo in dve sta si brisali solze. -Kako je kaj, bodoče mamice, kako se imate?-

ker nista zaposleni. Ne obeta se jim nič kaj preveč roznato življenje, kljub temu pa so manj zaskrbljene kot tiste z več otroci.

obiskali tudi predstojnika bolnišnice primarija dr. Slavka Perka, ki nam je dejal: -Materinski dom bi moral pravi prav poslovali pod okriljem Zdravstvenega doma...

ginekolog bolnišnice in imel z ntimi strokovne pogovore, v zadnjem času pa je to popolnoma nemogoče, ker je v bolnišnici premalo zdravnikov ginekologov in morajo nadurno opravljati še delo na porodniškem oddelku.

O moški pozornosti

On se je sprehajal po Glavnem trgu in sem ter tja ogovoril znanca, da sta malo pokramljala. Nobenega mladega dekleta nista brez opazke pustila mimo.

-boljšo- srajco, ker je prihodnji dan nedelja... -Prav za res ne bom! To ni moško delo! Kaj pa druge, misliš, da jim tudi može pereš?-

Možu ni treba biti -copatar-, ker je to prav tako zoprno kot druga skrajnost, doseči pa moramo, da bodo naši može bolj pozorni do svojih žena in da bodo upoštevali težko delo, ki ga opravljajo za družino.

DELOVNA OBLEKA

ŽENE V SVETU

INSTITUT ZA ŽENE V PARIZU

V Parizu deluje Institut za žene, ki pomaga svojim klientkam, da si najdejo mesto v družbi, izberejo poklic itd. Nasvete dajejo priznani psihologi, zdravniki in drugi strokovnjaki.

najosnovnejših pojmov o higieni. Nič čudnega, da umre tam toliko žensk in otrok. UNICEF bo tem krajem pomagala tako, da bo v nekaj letih izšlo 500 tisoč mladih deklet za babice, ki bodo opravljale tudi pomožno zdravniško službo.

VELIKA UMRLJIVOST ŽENA IN OTROK V AZIJI

V Aziji je mnogo premalo zdravnikov in je babica edini človek, ki skrbi za zdravje vaščanov. Po navadi so pa take babice vraževerne starke z življenjskimi izkušnjami, toda brez

V zahodnih državah narašča število vajenk. Pred zadnje vojno je bilo v zahodnih državah le malo vajenk, takoj po vojni pa se je njihovo število povečalo kar za 20 odstotkov. Zlasti rade se dekleta učijo radijske, mehanične, optične, urarske, knjižarske, knjigoveške in plesarske obrti.

Mačkin rep...

Prihiteli sta v uredništvo lista, obe zasopli in zadihani. -O nas pišete, sramota! Če gre za čast, bom gnala do kraja... Jaz vam bom že pokazala!-

Nekateri so se izgovarjali, da -otroke le malo tepejo-, drugi so oporečno vztrajali pri trditvi, da "... vsi pravijo, da leti članek name" (torej ti prav gotovo poštno višnje palice nad ubogimi otroci, ne le "malo", kot so trdili prvi!).

Prihiteli so v uredništvo sami od sebe. Nihče jih ni vabil, nihče klical. Po tistem znanem, dobrem starem slovenskem pregovoru: -Ko topi mački na rep...-

METLIČANI - Čuvajte svoj park!

Na Trgu svobode v Metliki je bil pred spomenikom padlih borcev urejen lep park. Ta park je precej veljal, je res v okras mestu, zato je kar težko razumeti prebivalce, ki so za očuvanje tega parka tako malomarni.

Prosvetni delavci v Vel. Lipju

Na zadnji sestanku Društva učiteljev in profesorjev žužembeske občine so si prosvetni delavci zbrali Veliko Lipje za Žužemberkom. Dan je bil lep in od vsepovod so jih pozdravljali pridni ljudje, ko so okopavali krompir in koruzo v kraški kotlini.

Ptičevčah jezer. Upajo, da bo OBLO vsaj deloma podprlo željo. Izvoljeni so bili tudi zastopniki, ki bodo na delegatski konferenci volili predstavnika v Okrajni zavod za socialno zavarovanje.

Jezusovi apostoli v Novem mestu

V sredo, 4. junija, bo ob 20.30 uri dramski odsek PD Dragotin Kette na novomeškem učiteljskem ob desetletnici ustanovitve učiteljskega prizorila v D.P. dramo Leonarda Franka "Jezusovi apostoli", ki jih je po motivu romana napisal J.J. Drama v treh dejanjih nam v zelo napetih prizorih prikaže tajno družbo mladoletnikov v povojni Nemčiji, ki srečuje socialni problem s tem, da jemale bogatim in daje revnim, naređnje pa le spozna, da ne dela prav.

NOVO LETALIŠČE bodo zgradili v Zagrebu, ker sedanje ne odgovarja več vedno večjim potrebam domačega in tuje letalskega prometa. Novo letališče bo v Botincu, južno od novega Velesejca.

KARDINALOV GREH na trebamjskem odru

V nedeljo, 8. junija, bo uprizorilo PD Josip Jurčič v Trebnjem krstno predstavo Wolica-Gartnarjevega "KARDINALOVEGA GREHA", dramske kronike v 7 slikah. Sceno in pijo je oskrbel Janez Gartnar, njegov asistent bo Zvonimir Skalar, kostumi pa so sposojeni pri Prosvetnem servisu v Ljubljani. To bo hkrati zadnja predstava trebamjskega gledališča v letošnji sezoni, o delu pa bomo še poročali.

TUDI V BEOGRADU bodo zgradili veliko medcelinsko letališče, ki bo oddaljeno od mesta 17 km. Novo letališče pri Surovinu bo največje v južni Evropi; tu bodo lahko pristajala od 135 ton teška letala, med njimi tudi znano sovjetsko letalo TU-114. V eni uri bo lahko novo letališče odpravilo do 40 letal.

Tako je sel šmihelski Zeleni Jurij skozi Novo mesto za letošnji Dan mladosti. To je bilo veselja, pesmi, sreče in zadovoljstva...

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Dr. Oton Bajc: Nekaj o raku. Pri radioizotopih, ki jih sedaj ubrizgavamo v človeško telo, te snovi poiščo sama obolenja mesta ter se v njih zbirajo, s svojimi žarkovi pa vplivajo na rakaste celice tako kot rentgen ali radij. Vendar je tovrstno zdravljenje kljub mnogo obetajočim uspehom še v povojih. Dobro je, da bolnik ve, da taka obsevanja pravi nič ne bole. Sicer zapustijo včasih neko slabost in utrujenost, to pa je vse prehodnega značaja. Obsevanje vedno le bolna mesta, zdrave dele zaščitimo z zažarke neprehodnimi zasloni (največkrat iz svince). Radij lahko v posebnih iglah vlagamo prav v rakaste bule, da tako kaže deluje v samem obolenem organu. Čeprav sta kirurgija in obsevanje žela dosedaj že velike uspehe, se znanost pri tem ni ustavila, zavedajoč se, da je rakasto obolenje, čeprav se kaže splošno lokalizirano, to je le na enem organu, vendar le posledica nekega splošnega, čeprav še neznanega vzroka, ki nastaja v organizmu samem. Zato išče tudi kemična zdravila proti raku. V zadnjih desetletjih smo videli, kako je uspelo premagati s sulfamidni in antibiotiki gnojnenja in infekcije raznih vrst, ki se tudi pojavljajo splošno na posameznih organih in preidejo potem v splošno sepio. Pri rakastih obolenjih smo v tem oziru le na začetku. Za enkrat poznamo testosterone in kortizon; oboje sta hormona, ki imata kot kaže nek vpliv na rakaste celice. Prvi je moški hormon in zaustavlja rast raka na dojki, drugi pa ima dober vpliv na leukemijo, ki predstavlja rakasto obolenje krvi. Vendar so to šele prvi, čeprav veliko obetajoči začetki zdravljenja raka v tej smeri. Prav zadnje čase uporabljajo kirurgi tudi že pri nas po operacijah zaradi raka gorični plin in tudi druga sredstva, ki uničujejo rakaste celice, ki so pri operaciji vdirle v kri. Po vsem svetu, v vseh civiliziranih deželah so na delu znanstveniki - zdravniki, kemiki, fiziki, biologi itd. Se vedno neumorno iščejo vsak vzrok zaenkrat še tako strahotne bolezni. Vendar pa je minil čas, ko so znanstveniki raziskovali posamično, vsak v svojem laboratoriju. Danes se združujejo v skupine; saj je snov že davno presegla zmogljivost enega samega človeka, presega pa že celo zmogljivost posameznih skupin. Niti ni mogoče več ostajati pri nacionalnih organizacijah za boj proti raku. Zadeva je postala internacionalna. Kakor se bolezen ne ustavlja na nobeni meji, tako so se tudi raziskovalci te strahote morile človeštva združili preko meja v mednarodne organizacije, ki si složno sporočajo svoje rezultate, zapiske in napredke v zdravljenju raka. Zato smo lahko prepričani, da ni več daleč čas, ko bo človeški duh rešil tudi ta problem. Treba pa je v ta boj pritegniti razen vseh zdravstvenih delavcev tudi druge sloje prebivalstva. Prav posebno važna je publicistika, ki naj bi sproti obveščala ljudi o novih dognanjih in o novih uspehih, pa tudi o neuspehih in razočaranjih. Zelo blizu je primerjava z vojnim stanjem kake države, kjer je treba vse sile združiti za cilj fronto. Pričujoča fronta namreč pobira dnevno po svetu 100.000 vojakov. Le da na tej fronti ni državnih meja, ampak se celo človeštvo bojuje združeno. Bo-

NE POZABITE...

- da postane bencin nevarljiv, če raztopimo v njem nekaj amoniakovega mleka;
- da četuri in osnovni duh odpravimo iz ust, če izpijemo skodelico mleka;
- da črvi v cvetličnih lončkih poginejo, če zalivamo cvetlice z vodo, v kateri se je kuhali divji kostanj;
- da duh po tobaku v sobi odstranimo, če obesimo mokro gobico, ki vsrka dim. Gobo moramo večkrat do čiščenja izprati;
- da goste lasne laže počesemo, če glavnik omočimo s kisom;
- da komarji preženemo iz stanovanja, če vsak dan zalijemo na terasici nekaj kofeina. Okna in vrata naj bodo vsaj eno uro zaprta;
- da se muhe mesu ne približajo, če ga obložimo z narezano čebulo;
- da testo pri cvrčenju verjema manj masti, če mu pridenemo nekoliko ruma ali drugega alkohola.

Otrok in varčevanje

Kdor se poteka približati otrokovemu čustvovanju, dobro ve, kakšno veselje naredi, n. pr. štrletnemu sinčku ali nečaku, če mu podari nekaj denarja, s katerim si lahko kupi, kar si želi. Otrok raste, raste pa tudi njegove želje in zato so večji otroci toliko bolj veseli denarnih daril. Toda, ali znamo otroka prav nasmerjati, kadar ima denar, s katerim lahko sam razpolaga?

KOTIČEK ZA STARESE

NE TAKO...

Oče sinu: Kako vendar sediš? In s čim neki si se danes zjutraj počel? Mar misliš, da je res moderno, da nosijo dečki dolge lase in kodre? Kako smešno!

Nikoli ne karajte otrok pred gosti. Posebno ne otrok v štirinajstem ali petinajstem letu življenja, ker so se prav posebno občutljivi. Razgovor in opomini med štirinajstimi otroki bodo zalegli veliko bolj.

Za prihodnjo zimo že poleti razparamo stare jopice in pripravimo volno za pletenje. Pomagamo si lahko tako, da jo navijemo na ravno dešček in jo potem potopimo v milčno vodo. Nekaj dni naj deščka stoji na zraku (ne na soncu) in volna se bo lepo posušila in zvalila.

KOTIČEK ZA STARESE

NE TAKO...

Oče Ivan, kaj ne bi lahko malo pazil, kaj delaš pri mizi? Pogled, tudi mi sedimo mirno in se pogovarjamo brez pretiranih kretanj in hrupnega kričanja. Morda bi prej malo spravil v red tudi svojo zunanost? Nisem te sicer hotel opozarjati pred gosti, toda prosim...

AMPAK TAKO...

Oče: Ivan, kaj ne bi lahko malo pazil, kaj delaš pri mizi? Pogled, tudi mi sedimo mirno in se pogovarjamo brez pretiranih kretanj in hrupnega kričanja. Morda bi prej malo spravil v red tudi svojo zunanost? Nisem te sicer hotel opozarjati pred gosti, toda prosim...

ne bo žal, da se mora odreči drobnim izdelkom, ki mu sicer všeče življenje. Morda bo verjel, da se potovanja, za nakup športnega rekvizita ali celo koleasa. Pri nekaterih otrocih se varčevanje prevzema iz grabežljivosti, ki jo je težko odpraviti. Če starši opazijo, da otrok postane takšen, ga morajo navajati zmerno varčevati. Sam naj plačuje svoje izdatke, sam naj spozna, kako težko služijo stari denar. Usmerjati jih morajo, da svoje obdarbovanje in njihove pramike z darili, kupljenimi iz njihovih prihrankov. Ko bodo spoznali, da je veselje obdarovanja večje kot veselje nad velikim kupčkon denarja, bo plačnala njihova grabežljivost. Otrokoma navajajmo končno še, da bo prihranjeni denar vsaj v hranljivo knjžico. Poznam drugo školico, ki vsakomur razlaga, da mu je banka dala 100 dinarjev, ker ji je posodil svoj denar. Verjemi, od takrat, ko so mu pripisali v hranilni knjižnici prve obresti, še bolj vneto varčuje!

Učiteljske proslavljajo 10-letnico DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Proslave ob desetletnici novomeške učiteljske bi lahko imenovali »Teden kulture mlade zadržava«, ker so se že in se bodo že od 31. maja do 7. junija zvrstile vse panoge udejstvovanja bodočih vzgojiteljev.

V soboto 31. maja je bila ob 11. uri svečana seja profesor-skega zbora. Ravnateljica prof. EMA MUSER je pozdravila zbrane goste: sekretarja OK ZKJ JOZETA BORŠTARJA, predsednika OLO FRANCA, PIRKOVICA, podpredsednika OLO NIKA BELOPAVLOVIČA, zastopnika sveta za šolstvo LRS dr. JOZKA PREZ-LJA, predsednika OBLO MAK-SA VALETA, predsednike svetov za šolstvo, prosveto in kulturo OLO in OBLO, zastopnike prosvetnih ustanov, tajništva za šolstvo OLO, mladine in druge. V jedrnatem govoru je opisala uspehe in težave ustanove in poudarila velik pomen učiteljskega za Dolenjsko. Zaostanost Dolenjske je dediščina preteklosti od črnežolte monarhije do predprilske Jugoslavije. Sele ljudska revolucija je dala Dolenjski učiteljske. Velikoga pomena je ta vzgojni zavod prav zaradi tega, ker se v njem šolajo dolenjski dijaki, ki se radi vračajo v najbolj oddaljene vase, kamor gre nerad diplomirani učitelj iz drugih učiteljskih. Čeprav živi ustanova v skromnih razmerah, je dala do lani že nad dve sto učiteljev, od katerih jih velika večina službuje na Dolenjskem.

Gostje so si ogledali razstavo risb in ročnih del, ki sta jo okusno uredila predmetni učitelj Marjan Kucek in strokovna učiteljica Mira Trdanova. Vsakoletna razstava risb in ročnih del na zavodu je razveseljeval rezultat vestnega dela strokovnih učiteljev risanja in ročnih del. Obisk razstav je bil vedno zelo velik. Takoj po tojni smo ta predmet zane-

marjali; posledice so bile neizbežne pri tistih učiteljih, ki se niso učili na učiteljsko ročnih spretnosti. Z reformo šole so dobili ti predmeti pravo mesto pri tehnični vzgoji.

Na skupnem kosilu so sprejeli in zavezali zavodu še mnogo uspehov pokroviteljskega zbora, član odbora za prosveto in kulturo pri zveznem izvršnem svetu novomeške rojake BOGDAN OSOLNIK, sekretarja ZKJ za kraj Novo mesto Jože Borštnar, dr. Prezeli in zastopnik mladine dijak Pavkovič.

Slavnostno akademijo v soboto zvečer je začela ravnateljica zavoda. Govoril je tov. Bogdan Osolnik in v klenh besedah prikazal polni dvorani občinstva pomen vzgojne ustanove v socialistični družbi. Vzgoja zahteva od človeka dosti požrtovalnega dela, pre-

danosti poklicu, idejam ljudske revolucije. Nepismenost, ki je bila pred vojno tako veliko zlo v Jugoslaviji, je z napori pajojnejga učiteljskega kadra v veliki večini odpravljena. Za kulturni del Dolenjske ima tudi novomeško učiteljske svoj pomen. Prof. KAREL BACHER je prikazal razvoj ustanove in razen vzgojnega dela v šoli poudaril tudi izvenskolsko delo mladine in članov profesorskega zbora ter delo vodnice. Delo učiteljskega kadra s lutkami, pevski zbor, dramski krožek in drugo, vse to je delo profesorjev učiteljskega, ki tu dajejo novomeški kulturni javnosti svoj pečat. Klavirske točke sporeda, zborna recitacija, belokranjski in koroski narodni pesmi, ritmične vaje, solopetje itd., vse so gledalci nagradili s priznanjem. Posebno uspešno je igral Sind-

govo »Pomladno zorenje« na klavir pianist Zane Fink. Na okusno urejenem odru je blestel napis: »Idejnost, demokratičnost in enotnost šolstva — pridobitve ljudske revolucije.«

V nedeljo dopoldne je bila za najmlajše lutkovna predstava »Hudobni graščak« na obnovljenem lutkovnem odru, ki ga je uredil vodja lutkovnega krožka prof. D. Modic, popoldne pa uspel telednevni nastop na Loki, prava pesem mladosti-vodnice in učiteljske, ki sta ga pripravila prof. Nuša in Milan Smerdu.

NOCIO BO DRAMATSKI ODSEK Draotin Kette uprizori v režiji prof. T. Trdana dramo Leonharda Franka »Jezusove apostole«, ki obravnava probleme mladoteknikov v povojni zbornarstveni Nemčiji. V SOBOTO 7. JUNIJA bo pevski koncert učiteljske, ki ga bo dirigiral učiteljinja Tone Markelj. V NEDELJO ZVEČER bo ob Krki za pralno peska propagandni tabor učiteljske družine prijateljev Krke s tabornim ognjem

govo »Pomladno zorenje« na klavir pianist Zane Fink. Na okusno urejenem odru je blestel napis: »Idejnost, demokratičnost in enotnost šolstva — pridobitve ljudske revolucije.«

V nedeljo dopoldne je bila za najmlajše lutkovna predstava »Hudobni graščak« na obnovljenem lutkovnem odru, ki ga je uredil vodja lutkovnega krožka prof. D. Modic, popoldne pa uspel telednevni nastop na Loki, prava pesem mladosti-vodnice in učiteljske, ki sta ga pripravila prof. Nuša in Milan Smerdu.

NOCIO BO DRAMATSKI ODSEK Draotin Kette uprizori v režiji prof. T. Trdana dramo Leonharda Franka »Jezusove apostole«, ki obravnava probleme mladoteknikov v povojni zbornarstveni Nemčiji. V SOBOTO 7. JUNIJA bo pevski koncert učiteljske, ki ga bo dirigiral učiteljinja Tone Markelj. V NEDELJO ZVEČER bo ob Krki za pralno peska propagandni tabor učiteljske družine prijateljev Krke s tabornim ognjem

govo »Pomladno zorenje« na klavir pianist Zane Fink. Na okusno urejenem odru je blestel napis: »Idejnost, demokratičnost in enotnost šolstva — pridobitve ljudske revolucije.«

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA v Sloveniji letos naglo narašča. V primerjavi s prvimi četrtletjem lanskega leta so industrijska podjetja in rudniki v LRS letos v prvih 3 mesecih povečali proizvodnjo za 9 odst. Največje povečanje proizvodnje ima kemična industrija (za 27%), industrija gume (22%), lesna industrija (19%), črna metalurgija (16%), živilska industrija (14%) itd.

Stroji za metliško predilnico prihajajo
Prvi stroji za novo NOVO-TEKSOVO predilnico v Metliki so začeli pred dnevi prihajati. Z njimi so prišli tudi italijanski strokovnjaki, ki stroje postavljajo. V Metliki so začeli montirati del sedevda vsi z veseljem pozdravili, saj pričakujejo, da bo v drugi polovici leta poskušano obratovanje novega podjetja že steklo. Na leto bodo lahko sprejeli v metliškem obratu NOVOTEKSO do 400 ton volne preje, od česar bodo približno 20 odst. porabili doma za lastno predelavo, ostalo pa bodo prodali drugim domačim tekstilnim tovarnam.

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA v Sloveniji letos naglo narašča. V primerjavi s prvimi četrtletjem lanskega leta so industrijska podjetja in rudniki v LRS letos v prvih 3 mesecih povečali proizvodnjo za 9 odst. Največje povečanje proizvodnje ima kemična industrija (za 27%), industrija gume (22%), lesna industrija (19%), črna metalurgija (16%), živilska industrija (14%) itd.

Stroji za metliško predilnico prihajajo
Prvi stroji za novo NOVO-TEKSOVO predilnico v Metliki so začeli pred dnevi prihajati. Z njimi so prišli tudi italijanski strokovnjaki, ki stroje postavljajo. V Metliki so začeli montirati del sedevda vsi z veseljem pozdravili, saj pričakujejo, da bo v drugi polovici leta poskušano obratovanje novega podjetja že steklo. Na leto bodo lahko sprejeli v metliškem obratu NOVOTEKSO do 400 ton volne preje, od česar bodo približno 20 odst. porabili doma za lastno predelavo, ostalo pa bodo prodali drugim domačim tekstilnim tovarnam.

Tedenski koledar
Sreda, 4. junija — Franc Čenčec, 6. junija — Ferdo Petek, 8. junija — Milutin Sobota, 7. junija — Zorica Nedelja, 8. junija — Medard Tonečnik, 9. junija — Primož Turek, 10. junija — Marjeta LUNA: 9. junija ob 7.50 zadnji krajec

KINO
•Kriška — novo mesto, od 3. do 5. junija ameriški barvni film »Bagdadski beraber« Od 6. do 9. junija ameriški barvni cineskopski film »Seden let zvestobe«.
Dom JLA — Novo mesto, od 4. do 6. junija italijanski film »Na riveri«. Od 8. do 9. junija slovenski barvni film »Tajna dveh očanov«.
Cromelji: 3. in 4. junija angleški film »Joč ljubljena zemlja«. 5. in 6. junija ameriški barvni film »Dva tedna ljubezni«.
Kostanjevica: 4. junija češki film »Česarjev slavček«. 5. junija nemški film »Stotnik in njegov častnik«.
Trebniče: 7. in 8. junija ameriški film »Ni malih grehov«. Predstava v nedeljo ob 18. uri: Dolenjske Toplice: 4. junija francoski film »Edvard in Karolina«. 7. junija sovjetski barvni film »Dogodištvine vojaka Brovkin«. 8. junija ameriški barvni film »Bolni okraj reke«.
Semirje: 8. junija ameriški film »Do poslednjega«.

GLEDALIŠČE
KOSTANJEVICA NA KRKI NEDELJA, 8. junija ob 15. uri: R. Brandstetter: 4. junija igra v treh dejanjih. Gostovanje SNG iz Celja.

Lutkovno gledališče
Nedelja, 8. junija, ob 10. uri v Sindikatskem domu v Novem mestu: Albert Papler »Hudobni graščak«. Lutkovna igra v petih dejanjih s protokolom. Vstopnina 10 in 20 dinarjev. V okviru priredob ob desetletnici učiteljske.

MALIKOGLASJE
ČEBELARI POZOR! Prodaj 15 panjev kraljev v dobrem stanju, nekateri še nerabljeni. Travnik, Trebnje 26.

Socialno zavarovanje v številkah

Število aktivnih zavarovancev v našem okraju je bilo 31. decembra 1957 12.980. Invalidnino II. skupine prejema 106 uveljavljenih, III. skupine 125, invalidskih pokojnin je v okraju 729, starostnih 834 in družinskih 785 — skupno torej 2.579 uveljavljen in pokojnin.
Upravičencev od otroških dodatkov je bilo konec 1956. leta 3.369; prejemali so otroške doklade za 6.796 otrok; konec lanskega leta pa je 3.608 upravičencev dobivalo doklade za 7.093 otrok.
Hitri razvoj okraja v zadnjih letih kaže tudi porast števila zavarovanih oseb. Leta 1953 je bilo v okraju zaposlenih 6.730 oseb (moških 4.435 in 2.295 žensk), leta 1954 — 8.247 (5.573 + 2.674), leta 1955 — 9.134 (5.985 in 3.149), leta 1956 — 12.194 (7.972 + 4.222) in konec leta 1957 — 12.980 (8.594 moških in 4.386 žensk).

Povprečni mesečni zaslužek na enega zavarovanca je znašal leta 1953 — 9.854 din, leta 1954 — 8.933 din, leta 1955 — 9.158 din, leta 1956 — 10.390 din in lani 11.600 din.

Sklad za zdravstveno zavarovanje pri okr. zavodu je znašal 1954. leta 112.288.000 din, 1. 1955 — 125.368.000 dinarjev, 1. 1956 — 197.636.000 din in lani 269.210.000 din.

Triumf Črnomaljk

V finalu prvenstva Slovenije v Ljubljani so osvojile prvo mesto rokometarice PARTIZANA Črnomalj in pokal RZS — Lanski prvak SVOBODA premagan z 1:5 — Nove vraknjice LRS se bodo od 27. do 29. junija borile za vstop v zvezno ligo

Po pravici povedano: tako velikega uspeha ni nihče pričakoval. Ker so bile letošnje pripravke za prvenstvo bole solidne, so Črnomaljčanke sicer upale, da se bodo na republikanski prvenstvu dobro pasirale, toda na prvo mesto pri članicah niso računale. Ljubljanske Svoboda, v kateri že deset let so najboljše ekipe, v Ljubljanskim Svobodo in Črnomaljski Partizan, ostali dve čisti pa sta zastopala Koper in ptujska »Drava«. Ker Koperčanke in ptujske niso prile, se je četverboj spremeni v troboj. V prvi tekmi je Svoboda premagala Dravo s 4:1, nato pa sta se srečali ekipe Drave in Partizana Črnomalj. Črnomaljčanke so bile boljše, toda pri metanju na gol niso imele sreče in

so zato dosegle le neodločen rezultat 5:5. Dejansko pa je bila tekma le ugrevanje in priprava za odločilno srečanje z lanskim prvakom Svobodo. To se je videlo že v prvih minutah igre, saj so se tu Črnomaljčanke veliko bolj pogotovo in v prvem polčasu vodile z enim golom nastoka. Ljubljankam so šle v drugem delu na vse ali nič in to se jim je pošteno maščevalo. Z zelo dobrimi kontraplaci, napadi Čarnomov, Zumičeve in ostalih se je rezultat stalno večal. Črnomaljčank, ki so končno zmagale z visokim rezultatom 5:1 (2:1). To je bil popoln poraz lanskega prvaka. Veliko zaslug za uspeh ima zelo dobra taktika, ki jo je pripravil trener Molik, sedva pa imajo brez dvoma največji zaslug igralke same, ki so uresničile trenerjevo zamisli. Celotna ekipa je igrala zelo dobro, v njej ni bilo slabega mesta. V ekipi so nastopile: Rajgel, A. Zumič, Furlan, M. Zumič, Weiss, Brajčić in Čarnomov. Rezerve pa so bile Lozar, Bizal, Zalec in Klepac.

Po zmagi nad Svobodo se je začelo prvo slavlje. Gledalci (omejeni smo naj, da je bilo na tekmi skoraj več Belokranjcev kot Ljubljancem) in igralke Svobode so zmagovalkam čestitali, kajti prvenstvo se je zasluzeno preselilo v Črnomalj. Tudi predstavniki Rokometne zveze Slovenije, ki je ekipi izročil prehodni pokal, je izrazil prepričanje, da bodo Črnomaljčanke dostojno zastopale Slovenijo na kvalifikacijskih tekmah. Vse igralke so bile zelo utrujene (igrale so dve tekmi zaporedoma), toda vseeno so bile dobro razpoložene. Njihova največja želja je, da bi se jim do kvalifikacijskega tekmovalca omogočilo dobre pogoje in pa — da bi se uvrstile v zvezno ligo. Prihodnja tekmovalna bodo gotovo zahtevala izdatnejšo pomoč Črnomaljskemu Partizanu in upamo, da bodo vsi odločilni forumi pokazali razumevanje.

Za zaključek še kratka izjava trenerja ekipe Franca Moljka: »Današnji uspeh je dosti najvišji, kar smo jih dosegli. To je rezultat štiriteh tednov truda. Vse igralke so bile na treningih disciplinirane in marljive, zato uspeh ni izostal. Ker so naše igralke skoraj vse mladinke, ima ekipa pred seboj še lepo prihodnost.«

Mladim Črnomaljskankam in njihovemu trenerju k doseženemu uspehu iskreno čestitamo! — Franc Mikec

Fiorinji iz Črnomalji so postali okrajni prvaki na šahovskem prvenstvu ob letošnjem dnevu mladosti (v skupini mlajših pionirjev) — Foto: Fr. Mikec

Pesem mladosti na Loki
V okviru proslav 10-letnice učiteljske je bil v nedeljo, 1. junija ob 18. uri zelo uspešno telednevni nastop na Loki, ki se je začel točno ob napovedanem času z mimohodnim vseh nastopov. V otvoritvenem nagovoru je predsednik mladinske organizacije učiteljske pozdravil vse goste, med njimi tov. Bogdana Osolinika, pokrovitelja proslave, poudaril je, da boke učiteljske s tem nastopom pokazati svoje delo na področju telesne vzgoje, zlasti praktične priprave dijakov in dijakinj na bodočo telesno vzgojno delo z osnovnošolsko mladino. Stevilnim gledalcem se je v dobru urji odvijal na lepo urejenem telednevniku na Loki pester spored, ki je prikazal način sodobne telesne vzgoje za otroke nižje osnovne šole in za dorasčajočo mladino. Ravnatelj po govornih narodnih pesmi daje gledalcem prvi pouk skupnega gibanja v obliki nekake igre, kot na primer ringaraja. Dečki so se izkazali v šegavi tekmovalni igri, kjer sta prišla do izražaja spretnost in predanost v nalkanju in snemanju ključka na palici. Vaje s travkovi so bile že zahtevnejša točka in se jim pozna, da so sestavljale za pionirke, ki se obnavljajo ritem gibanja. Dijakinje in dijaki učiteljske so v osmih tokah podali izraz svoje-

Velik dan za mlade šahiste
Na dan mladosti je bila v Ljubljani v domu Maksa Percar VIII. moštveno šahovsko prvenstvo pionirjev Slovenije.
Okoli 190 pionirjev in pionirk iz vseh krajev Slovenije je tekmovalo v štirih skupinah V skupini starejših pionirjev so zastopali okrajno Novo mesto pionirji iz gimnazije, v povojni, v skupini mlajših Kastelje, Jare in Adamič in dosegli 3 — 6 mesto. Najboljši je bil Hodnik. Skupino starejših pionirk so zastopale pionirke iz Stopič v postavi Kastelje, Gazvoda, C. Regina in A. Regina in osvojile četrto mesto. Za las se manjkalo do osvojitve prvega mesta, kajti v predzadnjem kolu so izgubile srečanje z Zagozjen in tako so bile za pol točke manj na drugem mestu. Skupino mlajših pionirjev so zastopale pionirke iz Črnomalji in osvojili 6 mesto, kar je tudi zadovoljivo.
Po razdelitvi pokalov in praktičnih nagrad so pionirji vzhropno pozdravili brzojavico, katero so poslali tovarišu Titu ob njegovem rojstnem dnevu in dnevu mladosti. — F. A.

I. okrajno strelsko tekmovalje obveznikov predvojaške vzgoje
V nedeljo, 25. maja so se na strelišču v Novem mestu zbrale ekipe odredov predvojaške vzgoje okraja Novo mesto, da se pomerijo med seboj v streljanju in si priborijo prehodni pokal okrajnega ljudskega odbora. Od 11 odredov se je tekmovalna udeležila 5 odredov ter ekipe valjenke šole Senterneje in gimnazije Novo mesto.

Ostali odredi odnosno ekipe iz nerazumljivih vzrokov niso prišle. Vsekakor je treba pogratiti odrede Senterneje, Kostanjevica, Mikronog, Mirna, Semic in Zuzemberk, ker niso na tekmovalje poslane svojih ekip.
Tekmovalje se je odvijalo v tovarniškem dvoranu in s privočajno ekipa. Doseženi rezultati so zelo dobri. Lahko bi bili pa še veliko boljše, ko bi komandanti odredov ekipe trenirali ter jih tako dobro pripravili za tekmovalje. — S. D.

Velik dan za mlade šahiste
Na dan mladosti je bila v Ljubljani v domu Maksa Percar VIII. moštveno šahovsko prvenstvo pionirjev Slovenije.
Okoli 190 pionirjev in pionirk iz vseh krajev Slovenije je tekmovalo v štirih skupinah V skupini starejših pionirjev so zastopali okrajno Novo mesto pionirji iz gimnazije, v povojni, v skupini mlajših Kastelje, Jare in Adamič in dosegli 3 — 6 mesto. Najboljši je bil Hodnik. Skupino starejših pionirk so zastopale pionirke iz Stopič v postavi Kastelje, Gazvoda, C. Regina in A. Regina in osvojile četrto mesto. Za las se manjkalo do osvojitve prvega mesta, kajti v predzadnjem kolu so izgubile srečanje z Zagozjen in tako so bile za pol točke manj na drugem mestu. Skupino mlajših pionirjev so zastopale pionirke iz Črnomalji in osvojili 6 mesto, kar je tudi zadovoljivo.
Po razdelitvi pokalov in praktičnih nagrad so pionirji vzhropno pozdravili brzojavico, katero so poslali tovarišu Titu ob njegovem rojstnem dnevu in dnevu mladosti. — F. A.

Obnovljeni Partizanov dom v Vavti vasi na dan otvoritve — 24. maja 1958

Poslušali smo jazz orkester
V petek, 30. maja, je orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča prišel na Dolenjsko in obiskal brigadirje na avto cesti. Za Novomeščane je zvečer ob 20.30 ponovil program na Lokki.

Ze uro pred pričetkom je zmanjkalo na dokaj velikem prostoru stolov in so gledalci kar stoje poslušali priljubljeni orkester. Z burnim ploskanjem so nagradili dirigenta, orkester, zlasti pa pevke Marjano Deržaj, Beti Jurkovič in Majdo Sopi. Posebnega aplavza je bil deležen tudi Mojmir Sepe, ki je zapel znano popevko »Lahko noče«.

Novomeščani, zlasti pa mladina, so bili nad programom navdušeni, zato se izvajačema prav lepo zahvaljujemo in želimo, da bi nas čimprej spet obiskali.

Strelske prireditve v počastitev dneva mladosti
Okrajni mladinski komite je s pomočjo novomeške strelske družine organiziral mladinsko tekmovalje v streljanju z zračno puško. Tekmovalnja se je udeležilo kar sedem ekip in so doseženi rezultati bili zelo dobri. Mladinci 80 tekmovali za okrajni prvaki, najboljši rezultate so pokazali strelci novomeške gimnazije in iz trgovske šole.

Za okrajni pokal LMS Novo mesto sta nastopili dve ekipi, znanjala je gimnazija Novo mesto (Zalažen, Remša, Marjetic) in Krov. Rov pred. amnaziozja Črnomalji Hočevar, Mavrin, Husič 157 krogov.

Za občinski pokal LMS Novo mesto pa so tekmoval slednje ekipe in dosegle naslednje rezultate:

- 1. Trgovska šola (Novo mesto) (Sever, Oregrve, Filipčič) 211 točk
- 2. Moto montaža (Bratuš, Bračko Dular) 194 kroge
- 3. Mladinski aktiv Bršljin (Dravine, Mazovec, Čelčeniš) 133 kroge
- 4. Občinski komite LMS Novomesto (Mirtič, Zupanc, Thorževič) 124 kroge
- 5. III terec (Plavc J. K., Plavc T. Č.) 128 kroge
- 6. Najboljše rezultate kot posamezniki so dosegli Marjetič Darko (Mnazzija) 82 krogov, Sever Čvetin Oregrve Ivan (oba trgovska

Sodelovanje AMD Sentvid pri gradnji avto ceste
Ker si je AMZS zadala nalogo, da bo uspešila vse število avtocest, se je AMD Sentvid pri Stični kot prvo lotilo dela in organiziralo tečaj v brigadi Pina Tomiča iz Veliki Loki. Naloga je razmeroma dobro uspela. Čeprav je AMD Sentvid organiziral, obnem tečaj za šoferje v Kromovem. V ta tečaj so hodili mladinci X. Ljubljanske brigade. Enak tečaj so organizirali tudi v brigadi Miha Marina v Trebnjem. Vsi tečaji so dobro uspeli, najboljši pa je bil tečaj v Kromovem, kjer so tečajniki opravili izpite za avto in traktor. Avtomobil je dala na razpolago družstvo iz Sentvid, traktor pa OZZ iz Ljubljane. — J. P.

Nešportno občinstvo
pomaga igralkam. Vsak navijač se mora zavedati, da razen zmag doživljamo tudi poraze, ki na njih moramo športno prenesti, ne pa žaliti ekipe, ki se bori proti boljšemu nasprotniku! — Slavko Dokl

8. junija — okrajne tekme v partizanskem in orodnem mnogobojju
Tekmovalje v partizanskem in orodnem mnogobojju je ena izmed številnih oblik dela telednevnikov, ki nam biserati na tekmovalni način prikazujejo svoje delo in s tem razvijajo svoje sposobnosti. Tekmovalje v partizanskem mnogobojju so se udeležili dijakov iz Sentvid, ki so se udeležili tečajev v Kromovem. V ta tečaj so hodili mladinci X. Ljubljanske brigade. Enak tečaj so organizirali tudi v brigadi Miha Marina v Trebnjem. Vsi tečaji so dobro uspeli, najboljši pa je bil tečaj v Kromovem, kjer so tečajniki opravili izpite za avto in traktor. Avtomobil je dala na razpolago družstvo iz Sentvid, traktor pa OZZ iz Ljubljane. — J. P.

8. junija — okrajne tekme v partizanskem in orodnem mnogobojju
Tekmovalje v partizanskem in orodnem mnogobojju je ena izmed številnih oblik dela telednevnikov, ki nam biserati na tekmovalni način prikazujejo svoje delo in s tem razvijajo svoje sposobnosti. Tekmovalje v partizanskem mnogobojju so se udeležili dijakov iz Sentvid, ki so se udeležili tečajev v Kromovem. V ta tečaj so hodili mladinci X. Ljubljanske brigade. Enak tečaj so organizirali tudi v brigadi Miha Marina v Trebnjem. Vsi tečaji so dobro uspeli, najboljši pa je bil tečaj v Kromovem, kjer so tečajniki opravili izpite za avto in traktor. Avtomobil je dala na razpolago družstvo iz Sentvid, traktor pa OZZ iz Ljubljane. — J. P.

10.000 TON KARTONA na leto bo proizvajal novi kartonski stroj Papirnice v Kolesnem. Skupno se bo proizvodnja papirja v LRS povečala od 71.014 ton v letu 1956 na 98.500 ton v letu 1961.

OBVESTILA
Na območju novomeške občine so bo pričelo tretje cepjenje proti otroški paraliza 10. junija 1958 — za predložitve otroka, starši, ki hote prejeti pozive za otroke, pripeljite jih ob dobolni uri na cipište!
ODDELEK ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO OBLO NOVO MESTO

ZAHVALE
2. maja se je težko onesrečil moj 24-letni sin Rok. Za hitro pomoč se najlepše zahvalujem brigadirjem ter pomočnikom iz Karteljstva kot tudi za takojšen prevoz v bolnišnico.
Prisrčna zahvala dr. Stalerju in dr.

GIBANJE PREGIVALSTVA
NOVO MESTO
V času od 24. do 31. maja je bilo rojenih 14 dečkov in 18 deklic. Poročila sta sta: Zamuda France, posestnik iz Oblo, in Drenčič Terezijska, kmetovalka iz Novega mesta. Umrlj so: Cirer Janez, upokojenec iz Kaplje vasi, 88 let; Jenko, Karel, namestnik iz Kočevja, 43 let; Golob, Jože, kmetovalec z Vroja, 52 let.

GOTNA VAS
Rojen je bil en deček. Umrlja sta: Bačar Frančiška, ušitkarica s Pristave, 73 let, in Mohar Franc, nočni čuvaj iz Smolenje vasi, 81 let.

PREČNA
Umrlja sta: Redek Jože, kmetovalec iz Dol. Kamenc, 71 let, in Oblak Avguština, kmetovalec s Prečene, 74 let.

KRONIKA NESREČ
Pretekli teden so se onesrečili in izžali pomoči v novomeški bolnišnici: Bria in Alojz, sin posestnika iz Lutereškega sela, je padel s traktorja in si poškodoval prgni koš. Gazvoda Terezijska, hči posestnika iz Gor. Težke vode, je padla s kolesa in si poškodovala glavo. Novaka, gospodarka iz Ljubljane, je padel z nožem napadel Franc Salmič in mu poškodoval glavo in trebuh. Zamuda Miha, posestnik iz Podhote, se je pri delu poškodoval leve roko. Repina Gregor, papirniski tehnik iz Ljubljane, je padel z motorja in se udaril v trebuh. Logar Marjota, posestnik iz Vel. Gabra je v Trebnjem ugriznil pes v desno nogo. Čušnik, Vasil, gospodar iz Reberčev vasi, je padel z motorja in si poškodoval glavo. Simonič Miha, sin posestnika s Sel, si je opeknel obraz. Soderc Franc, posestnik iz Gor. Lovčevce, je padel in si poškodoval desno nogo.

IZ MARINDOLA IN DRAGOVANJE VASI
Prebivalci Marindola in še nekaterih okoliških vasi v Črnomaljski občini niso urejevali zemljiškopravnih prepisov za svoja zemljišča. Starši samj, so določili del zemljišča ali posamezne parcele, ne da bi to uredili z oblastjo. Z uvajanjem novega načina obdavitve in v zvezi z urejanjem lastništvinske pravice pa so nastale v zvezi s tem različne težave, tako da bodo morali več časa urejevati to stvar. Geometri in organi zemljiškopravnih zadev radi pomagajo in upamo, da bodo lastniki zemljišč uredili to stvar.

Občni zbor RK v Senterneju
V Senterneju je nekaj let zelo uspešno deluje Rdeči križ. V začetku je imela organizacija le malo članov, sedaj pa jih ima že preko 1000. Tudi prvotno eilni odbor v Senterneju ima že pet pododborov: v Drči, Orehovici, Beli cerkvi, Dobrav; in v Senterneju.

Občni zbor RK v Senterneju
Nedavno je bil občni zbor občinskega odbora RK. Udeležilo se ga je veliko ljudi; kot zastopnika okr. odb. RK je bila navzoča tudi tov. Milica Salileva iz Novega mesta.
Po poročilih predsednika Stembergerjeve, tajnice Kraljeve in blaginjanke Kasteljeve je nadzorni odbor dal razrešitev staremu odboru. Pri volitvah novega odbora so članji predlagali, naj stari odbor v celoti ostane, ker se je izkazal kot zelo delavnega. Tajnici društva so obljubili pomoč s tem, da bodo šolam določili čas, kdaj bodo lahko dvigale material iz skladišča, kjer bo moral kak moški nalagati vreče; to delo je za ženske pretežko.
Na občnem zboru so sklenili, da bodo pridobili čimveč novih članov, organizirali krovodajlske akcije in množične pregledne žena v borbi proti raku. O tej zažrbtini boleznii so žene že poučene, saj je pred kratkim tem dr. Slavko Perko predaval. — T. K.

9. junija slavi Ivan Dragov v Dragovanji vasi 65-letnico rojstva. Jubilar izhaja iz ugledne kmečke družine v Dolencih pri Adlešičih, kjer se je tudi rodil.

Pesem mladosti na Loki

Pesem mladosti na Loki
V okviru proslav 10-letnice učiteljske je bil v nedeljo, 1. junija ob 18. uri zelo uspešno telednevni nastop na Loki, ki se je začel točno ob napovedanem času z mimohodnim vseh nastopov. V otvoritvenem nagovoru je predsednik mladinske organizacije učiteljske pozdravil vse goste, med njimi tov. Bogdana Osolinika, pokrovitelja proslave, poudaril je, da boke učiteljske s tem nastopom pokazati svoje delo na področju telesne vzgoje, zlasti praktične priprave dijakov in dijakinj na bodočo telesno vzgojno delo z osnovnošolsko mladino. Stevilnim gledalcem se je v dobru urji odvijal na lepo urejenem telednevniku na Loki pester spored, ki je prikazal način sodobne telesne vzgoje za otroke nižje osnovne šole in za dorasčajočo mladino. Ravnatelj po govornih narodnih pesmi daje gledalcem prvi pouk skupnega gibanja v obliki nekake igre, kot na primer ringaraja. Dečki so se izkazali v šegavi tekmovalni igri, kjer sta prišla do izražaja spretnost in predanost v nalkanju in snemanju ključka na palici. Vaje s travkovi so bile že zahtevnejša točka in se jim pozna, da so sestavljale za pionirke, ki se obnavljajo ritem gibanja. Dijakinje in dijaki učiteljske so v osmih tokah podali izraz svoje-

SPORTNE VESTI
Letošnjega okrajnega prvenstva v obojkij so se za Dan mladosti udeležili štirje ekipe iz Novega mesta, Trebnjega, Metlike in JLA. Po zanimivih borbah je zmagala B ekipa novomeškega Partizana, drugo mesto so osvojili odbojkarji iz Trebnjega, tretje odbojkarji JLA Novo mesto in četrto ekipa Partizana Metlika.
Na otvoritvenem teniskem turnirju, ki ga je pripravil TK Elan, sta razen domačih igralcev nastopila tudi ing. Janša in Zajc iz Ljubljane, v prvem kolu je Zajc premagal Alimanoviča, Hren Adama, Mikec Kozino in ing. Janša Pletka. V polfinalu je Hren poteski borbi premagal Zajca 2:1. Mikec pa drugega Ljubljancana ing. Janšo z 2:1. V finalnem srečanju je Mikec premagal Hrena 2:1 (4:8, 6:4, 6:4).
Dvojni teniški reprezentanti Hrvaške in Slovenije bo 15. junija v Novem mestu, v obliki ekipah bo igrala v četrtletni tekmi jugoslovanski teniški igralci, med njimi tudi državni prvaki Kereti (Zagreb) in slovenski prvaki Šušter, V. A.

Po ljubih, starih stezah...

Z dolenskim taborniki po poteh I. Belokranjske čete v počastitev Dneva mladosti in Suteske

Zdaj, ko je 40 kilometrov partizansko - taborniškega pohoda za nami, sem pravzaprav v zadregi, kako napisati vse to, kar smo videli, srečali, občutili in povedali drug drugemu 24. in 25. maja, ko nas je 51 tabornikov, predvsem vodnikov, načelnikov in glavarjev naših družin iz Novega mesta, Straže, Crnolija in Sentjerne obiskalo Belo krajino. V zadregi pravim zagledal, ker je srce polno čustev in so spomini na pravkar doživeto še tako bogati, da bo skopno odmerjeni prostor veliko premajhen za zanimiv potopis, ki ga tak pohod kar sam narekuje...

Duhovite šale, taborniški svicje in resni pogovori so se prepletali z opazovanjem narave, da smo bili kar mimo grede v Crnoliju. Tu sta nas pozdravila glavarica Družine belih brez prof. Mira Počak in prvoborec I. Belokranjske čete tovariš Milan Simec, ki se je prav tako podal na to zanimivo pot in jo po dolgih letih spet enkrat prehodil. V zgodovinskem Prosvetnem domu nas je tov. Jancz Vitkovič seznanil s preteklostjo Bele krajine in z njenim pomembnim deležem v NOB, nakar smo si bežno ogledali mesto, nato pa se podali v koloni proti tovarni BELSAD.

Tu blizu je bilo nekaj časa taborišče prvih partizanov, tu v kuhinjski vaji, izvir vode v skriti dolinici pa je izdatnejši od onega v Kozlovem zdenecu.

Mark nas je zatekel ob priložnosti ogledu pri lovski koči in kuhinji večerje. Fantja in dekleta so se znali; kar mimogrede so zrasli šotori in hitro je bila hrana nared, pa čak na spet šale, dokler nismo posedli krog ognja in je pred nami v zanimivem pripovedovanju Petra Romaniča vstala vsa burra preteklosti Poljanske doline, od kmečkih borcev, vstaje proti Francozom in borbov, vsajate proti Francozom in borbov, vsajate nekdanjih političnih mogotcev, vse do 1. junija 1942. Ko so partizani napadli Italijane v Sarem trgu. Prav ta večer je potekalo tudi 13. let, kar so v Sarem trgu vzpostavili prvi rajonski komite KPS in ob ognju smo se spomnili še tega dogodka. Okoli 22 ure nas je našla druga skupina udeležencev pohoda, ki sta jih pripeljala po naših sle-

tivistov in lovecev zna biti za mladega človeka več kot le napeta zgodba. Opazoval sem fante in dekleta, s kakim zanimanjem so sledili pripovedovanju. In ko smo zavili čez trate — s čudovitim pogledom na Kolpo in celo Poljansko dolino — spet v goste bukove hoste proti podzemskim jami Brlog, so morali vsi trije lovci kar krepko odgovarjati neuganim radovednežem. Kaj tudi ne bi, saj smo srečali v blatu sledove medvedov, srnjadi in volka, vse pa nas je prevzelo silno bogastvo rastlinja krog nas. Preizkušnja v poznavanju narave je bila ta dan za marsikoga trd oreh, toda pomagali so nam odlični poznavalci rastlin.

Prezrečen je bilo, ko smo zavili v temi Brlog, nato pa se vzpeli na prvi in drugi Debeli vrh. Med oboema smo se ustavili v gosto zaraseni dolinici, kjer smo posedli ob razpadajočih, trhlih tramovih nekdanjih zemljank rajonskega odbora OP Starj trg.

Peter Romanich pripoveduje ob lovski koči LD Predgrad, kako je bilo jeseni 1941 ob Kozlovem zdenecu

Vročina je bila že dopoldne neznoša in ko smo po ogledu prve po vojni zgrajene belokranjske tovarne prišli do restavracije v Kanizariji, se je začela prva letna plovba. Tu nam je pripravila kosila Crnolijanska Zveza borecev, po drugi uri pa smo krenili proti Kvasici. Nad vasjo smo poslušali tov. Romaniča o bojih med Italijani in partizani, v Tanci gori pa smo se založili zednjakrat z vodo. Vpenjanje proti vrhu nam je pogolnalo ves znoj na čela; zaradi vmesne iskanja vode smo se šele pred večer dobili z lovecma Pavlom Fricem in Ivanom Movrinom, ki sta pršla nasproti iz Predgrada. Vmes so taborniki pridno risali pota, znamenja drugi skupini, ki naj bi nas našla pri Kozlovem zdenecu.

Na specialki je izvir pri Kozlovi vodi prav dobro narisan, ko pa ga iščeš v nazavi, je zadeva le malce manj romantična kot bi sodila na prvi pogled. Našli smo ga v mraku. Čudovito visoka skala, skrita v skoraj nepristopni kotanji, s posevno razpoko, v katero smo segali s kazaraki in simbolično pili hladno vodo. Tu blizu je bilo taborišče prvih belokranjskih partizanov. Pošli so za prenovevanje ob ognjih pri novi koči lovecke družine Predgrad. Tudi

dovih prof. Marjan Dobovšek in prof. Vlada Jankovič iz rodu Gorjanskih tabornikov. Spet nova pripovedovanjska, kuhinjska čaja in kipeč ob ognju, dokler ni smelo te stara korakala skozi taborišče in azala na počasi ugašajoče plamenčke.

V Brlog, na koto 864, v prvo partizansko taborišče nad Miklerji in na Otovec proti domu

Prebudilo nas je hladno, a lepo jutro; ogenjki so znova vzplapolali. Po zajtrku smo se založili z vodo, nakar smo spet prislunili tovaršem Simecu in Romaniču, kako je bilo tu pred 17 leti. Pripovedovanje starih partizanov, ak-

Stolep na Debelem vrhu (864 metrov) s čudovitim razgledom po Beli krajini je bil kar kmalu naš

bora Simeca jo slišimo. Mladi strme, spomnili so se borbe na Lazah in gorečega italijanskega obroča, o čemer jim je tovariš Milan pripovedoval prejšnji večer ob tabornem ognju. Dva sta ostala živa od prve skupine nad Miklerji, eden je danes z nami in nam živo, a prepričljivo, iskreno pripoveduje... Da, takrat, 1941, je bilo v teh hostah drugače kot danes...

In vse to smo na pohodu živo občutili. Nešteto zaraslih stez smo prečkali v gozdovih, kjer bi se host nevajen človek zlahka izgubil. S starih borcev, aktivisti in lovci pa smo hodili varno in prijetno nam je bilo, čeprav smo pršli na postajo Otovec močno utrujeni. Toda tudi najmlajši udeleženci pohoda so ob koncu poti veselo dejali:

»Bilo je lepo, zares lepo — še bomo šli...«

Zares, še bomo šli. Nič ne potrebujemo karbojev in Indijancev. Na dragih, starih stezah naših partizanov je toliko lepega, našega in domačega, da nam vzori tujih bojnikov z zlagano romantično divjeja Zapada vred niso potrebni. Taborniki smo to na zadnjem pohodu znova ugotovili. S. Hravt.

100 oljk — ali kazen

Med 520 tisoč oljk, kolikor jih danes raste v ozkem in kraksem pasu Črnogorskega Primorja, jih je malo, ki se morajo zavarovati neobičajni odredbi, ki je veljala na koncu prejšnjega in v začetku sedanjega stoletja.

Da bi čimprej vpejala gojitev tega koristnega drevesa v Primorju, kjer sta zemlja in podnebje zelo ugodni za oljko, je črnogorska vlada izdala ukaz, da mora vsako gospodarstvo zasadi 100 oljk. Za tiste, ki bi tega ne storili, so bile predpisane hude kazni.

LETECI LEV. — Ena izmed glavnih znamenitosti moskovskega cirka so levi, ki se sprejehajo po žici. Doslej namreč še nikomur ni uspelo, da bi te divje živali tako zdesirali. Kot vidimo na sliki, se mogočni »sakrobat« na dveh žicah kar varno pohtul

Namen Zdrženja tabornikov Slovenije je vzgajati tabornike v dobre člane človeške družbe, vzgajati ljubezen do socialistične domovine, razvijati partizanske tradicije in krepiti obrambno sposobnost ljudstva; s tabornjari, z leti in s pohodi seznanjati mladenca z naravnimi lepotami, pomagati medsebojno spoznavati mladino, krepiti njeno enotnost, poglabljati bratstvo jugoslovanskih narodov in se boriti za svetovni mir...

Od Crnolija do Kozlova zdenca

Pohod smo začeli v Novem mestu v soboto zjutraj s polovico spopadke, ker je druga polovica prišla zaradi podnoka za nami šele popoldne. V Kandiji se nam je priključil tov. Peter Romanich, eden prvih aktivistov partizanske Poljanske doline in odličnih poznavalec predela, kamor smo se za dva dni namenili. Ves čas pohoda je bil kot član Zveze borecev naš vodič in fantje so ga brez oddiha vztrajno oblegali z nesestimi vprašanji. Seveda, vlekla jih je tudi njegova lovska puška.

NEKAJ OKROGLIH

SE ENA BREZ BESED...

tako mraz,« pravi Jim, »da moramo pod krave postaviti grede, da jih lahko pomolze-mo, ker jim v vimenu zmrzne mleko.«

»Vaš mraz je res hud,« odgovoril Bill, »vendar malenkost v primeri z našo vročino. Velikokrat je tako vroče, da moramo dajati kokošim piti vodo z ledom, sicer bi znesle trdokuhana jajca.«

GALANTNOST

»Joj, dragica, kako te je vipo-pejšalo!«

»Vino? Saj nisem pila.«

»Ti ne, ampak jaz...«

VSE JE PREDVIDENO

»Veste, tale desen na blagu pa ni lep...«

»No, lep res ni,« odgovoril prodajalec, »Toda veste, tovarišča: tovarna jamci, da bo pri prvem pranju izgini!«

BLAGAJNIŠKA

»Greš na tramvaj?«

»Ne, jaz se nikoli ne vozim s tramvajem. Tam je zmerom kontrola.«

MARIJAN GRAKALIČ: SUTJESKA

Buči Sutjeska, dostojanstvena in ponosna. Buči in teče, Junaška Sutjeska. Reka naših muk in zmag. Sutjeska — kako ponosno zveni to ime. Sutjeska, razpenjena reka, Sutjeska ovekovečena.

Pa si tekla brez imena, komaj so te omenjali kje v dolgočasnih šolskih urah zemljepisa. Drvela si stoletja, nosila si sebi željo — ljudi s svojih obal, vseh jugoslovanskih narodov — naj bo prihodnost lepša. Nisi sanjala, da bo na tvojih obalah, na valovih, na nebu, na livadah in v gozdovih besnela bitka, ki se bo vpisala v letopise človeštva. Na tebi je bila uničena »nepremagljiva« armada. Armada, ki je svet zavila v črnilo. Razbili so jo partizani, brez tehnike, z zaplenjenim orožjem.

Sutjeska naša! Po tvojih brezpotjih so se pomikale kolone izmučenih partizanov. Izmučenih, toda prežetih zanosu in ponosa. Vedeli so, da je zmaga na njihovi strani. Zmaga, ki prinaša svobodo, enakost, socializem. Sutjeska, rdeča reka, Sutjeska krvava reka.

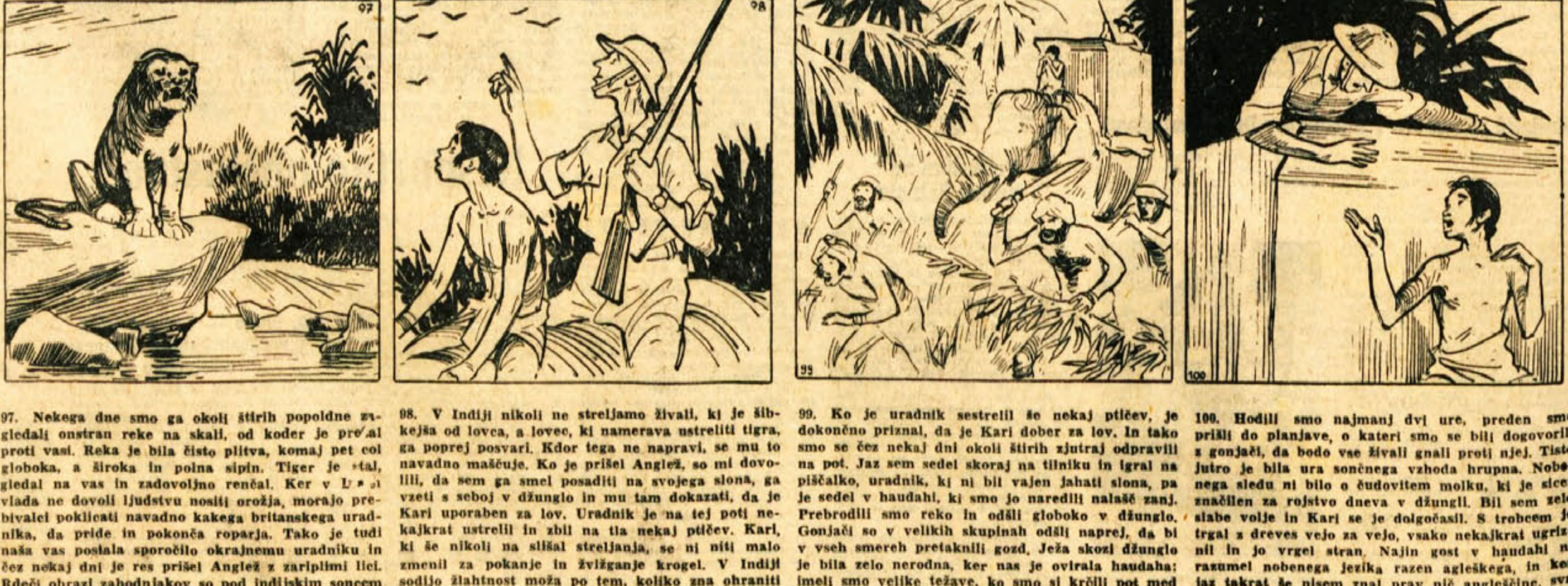
Marko je pri Tjentistu izgubil življenje, star trideset let. V navalu žnabskih naskakovalcev se ni utegnil pravočasno umakniti. Videč, da je obkoljen, je legel na bombo in potegnil vžigalno vrstico. Marko je bil Slavonec, dinar na tujih njavah; zapustil je ženo in troje otrok. Ni se pomišljalo življenja za domovino. Poznam njegovega sina — dvajsetletni mladenič, študira v Zagrebu. In bilo je polno takih primerov na Sutjeski. Fedžo iz Krajine je s svojo strojno pokosil dvajset sovražnih vojakov in padel od to-ponske granate, ki je krenila iz svojega cilja. Jože iz Slovenskega Primorja. In drugi. Stevilni drugi.

Teče Sutjeska. Naša ponosna Sutjeska. Njene borce, njeno krvavo vodo, njeno epopejo bodo proslavili narodi Jugoslavije. Petnajstletna borba na Sutjeski je letos.

Buči Sutjeska, dostojanstvena in ponosna. Buči in teče, Junaška Sutjeska. Reka naših muk in zmag. Sutjeska — kako ponosno zveni to ime, Sutjeska, razpenjena reka, Sutjeska ovekovečena. Sutjeska... Sutjeska!

(Iz »Požeškega lista«)

Dhan Gonai Mukerjič

97. Nekega dne smo ga okoli štirih popoldne zagledali onstran reke na skali, od koder je pro-ajl proti vasi. Reka je bila čisto plitva, komaj pet col globoka, a široka in polna sipin. Tiger je stal, gledal na vas in zadovoljno renčal. Ker v L... vlada ne dovolj ljudstvu nositi orožja, morajo pre-važevalci pokličati navadno kakega britanskega uradnika, da pride in pokonča roparja. Tako je tudi naša vas poslala sporočilo okrajnemu uradniku in čez nekaj dni je res prišel Anglež z zaripnimi lici. Rdeči obrzi zahodnjakov so pod indijskim soncem videti še bolj rdeči.

98. V Indiji nikoli ne streljamo živali, ki je sib-kejša od loveca, a lovec, ki namerava ustreliti tigra, ga poprej posvari. Kdor tega ne naredi, se mu to navadno maščuje. Ko je prišel Anglež, so mi dovo-llili, da sem ga smel posedati na svojega slona, ga vzeti s seboj v džunglo in mu tam dokazati, da je Karj uporaben za lov. Uradnik je na tej poti nekajkrat ustrelil in zbil na tla nekaj ptičev. Kar, ki se nikoli na sliki zdeljajna, se ni niti malo zmenil za pokanje in življenje krogel. V Indiji sodijo zlahtnost moža po tem, koliko zna ohraniti mirno kri.

99. Ko je uradnik sestrelil še nekaj ptičev, je dokončno priznal, da je Karj dober za lov. In tako smo se čez nekaj dni okoli štirih zjutraj odpravili na pot. Jaz sem sedel skoraj na tliniku in igral na piščalko, uradnik, ki ni bil vajen jahati slona, pa je sedel v haudahl, ki smo jo naredili našlase zaj. Prebrodili smo reko in odšli globoko v džunglo. Gonjač so v velikih skupinah odšli naprej, da bi v vseh smereh pretaknili gozd. Ječa skozi džunglo je bila zelo nerodna, ker nas je ovirala haudaha; imeli smo velike težave, ko smo si krčili pot med vejami.

100. Hodili smo najmanj dve uri, preden smo prišli do planjave, o kateri smo se bili dogovorili z gonjači, da bodo vse živali gnali proti njej. Tisto jutro je bila ura sončnega vzhoda hrupna. Nob- nena sledu ni bilo o čudovitem molku, ki je sicer značilen za rojstvo dneva v džungli. Bil sem zelo slabe volje in Karj se je dolgočasil. S tromečem je trgal z dreves volje za volje, vsako nekajkrat ugriz- nil in jo vrgeč stran. Najin gost v haudahl ni razumel nobenega jezika razen angleškega, in ker jaz takrat še nisem znal prav nič angleščine, vsa govornila zelo malo in samo z znamenji.